

AO

ACTUELE ONDERWERPEN

Los nummer € 5,00

AO2861 2006

Innovators in ondernemend onderwijs

70 jaar IVIO

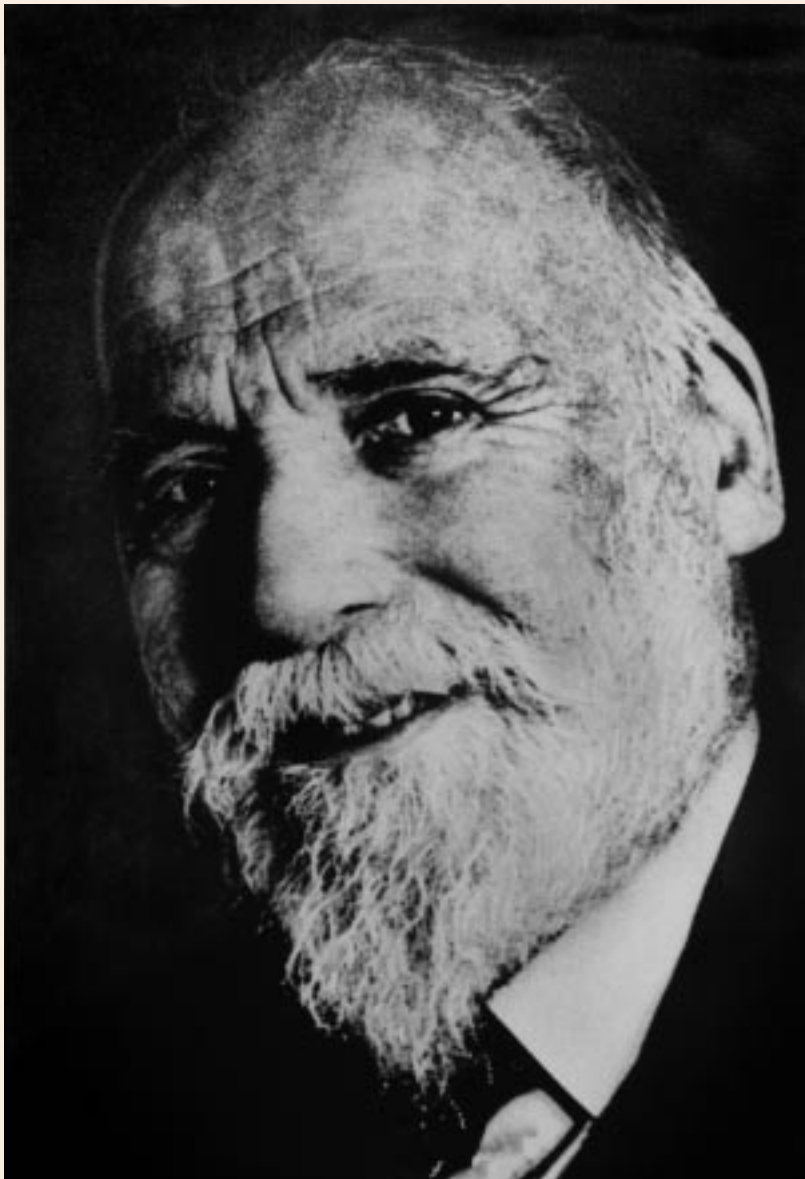
Voorwoord van de hoofdredacteur

Voor de meeste AO-leden zal dit een merkwaardige editie zijn, voor andere een opmerkelijke. Het gaat over de "moeder" van de AO-reeks: de Stichting IVIO. De buitengewoon hoogleraar in de toen jonge wetenschap van de pedagogiek Philipp Kohnstamm toog op een zomerse dag van het jaar 1936 naar een Amsterdamse notaris. Hij deed dat om de Stichting voor Onderwijs en Volksontwikkeling IVIO (Instituut Voor Individueel Onderwijs) op te richten. Dat is nu 70 jaar geleden. Eén van de eerste activiteiten van de stichting was het opzetten van een nimmer eindigende, schriftelijke cursus Algemene Ontwikkeling over Actuele Onderwerpen, na de tweede wereldoorlog als periodiek voortgezet in de vorm van de AO-reeks. U hebt als AO-lid dus deel aan een lange traditie, die door de huidige uitgever wordt gekoesterd. En door u vanzelfsprekend. Dit AO gaat over IVIO's verleden, heden en toekomst. Al lezend komen tijdbeelden naar voren, die u zult herkennen. Het is interessant ze - zoveel jaar later - opnieuw te duiden, de betekenis ervan toen en nu te zien. Het begrip volksontwikkeling is uit het taalgebruik verdwenen, maar leer- en weetgierigheid voeden is van alle tijden. IVIO en AO hebben alleen daarom al stellig nog een grote toekomst.

Andries Greiner

INHOUD

Inleiding	4
1936 - de 'ontwikkelbaarheid van de aanleg' – uitgangspunt en doel	8
2006 - naar een toekomst van ondernemend onderwijs	40
IVIO-Opleiding en Didactiek - innovatief in integratie en arbeidstoerusting	42
IVIO-Personeelsbank - capaciteit in meervoud	50
IVIO-Wereldschool - modern afstandsonderwijs buiten én binnen de grenzen	58
IVIO-Uitgeverij- met de lezers steeds meer op één lijn	66
IVIO-Examenbureau- iedereen verdient een diploma!	70
Nawoord	74
Geraadpleegde literatuur	76
Colofon	77

Prof. dr. Philipp Abraham Kohnstamm 1875-1951, oprichter van IVIO.

Inleiding

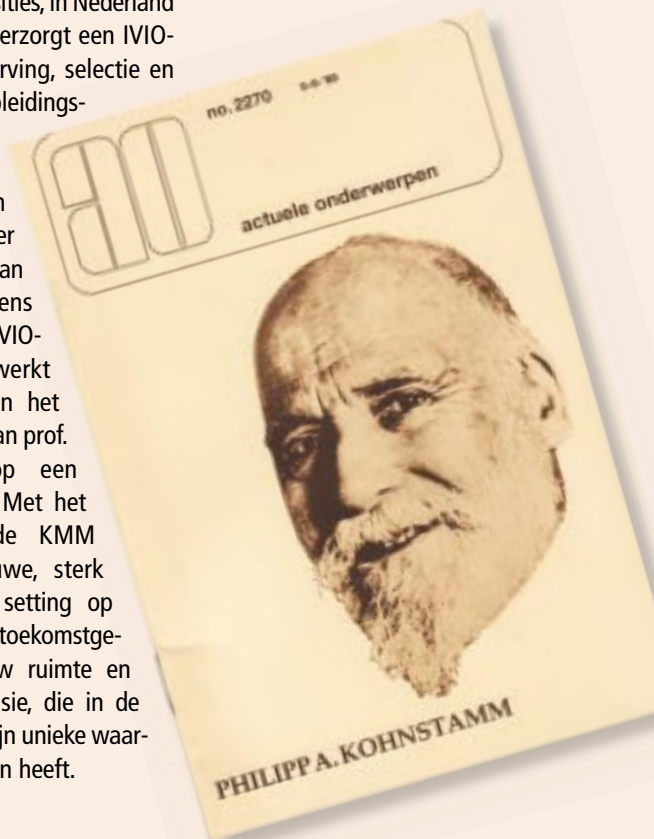
Langs de rijksweg A-6 in Lelystad is MAC³PARK Larserpoort gevestigd, een grootschalig, modern ingericht kantorenterrein. Het is het parade-paardje van de MAC³PARK Groep. Tot de bedrijven die er gehuisvest zijn, behoren ondernemingen die opereren onder het label IVIO (Instituut voor Individuele Ontwikkeling). Op dit moment zijn dat IVIO-Personeelsbank, IVIO-Opleiding en Didactiek, IVIO-Wereldschool, IVIO-Uitgeverij en IVIO-Examenbureau. En er bestaan plannen om nog in 2006 en in 2007 gezonde en veelbelovende activiteiten van bestaande IVIO-bedrijven af te splitsen en in nieuwe IVIO-ondernemingen onder te brengen. De IVIO-divisie maakt deel uit van de in Flevoland gevestigde Kennis, Marketing & Media (KMM) Groep, waartoe ook bedrijven onder de labels Karmac Metafoor, AO, Van Buuren en Prosu behoren.

De IVIO-divisie stamt van de Stichting IVIO die in 1936 werd opgericht en zich op het gebied van onderwijs, opleiding en toeleiding naar de arbeidsmarkt ontwikkelde tot een pionier en belangrijke speler. Net als toen zijn ook nu de ideële doelstellingen, de basisprincipes van IVIO-oprichter prof. dr. Ph.A. Kohnstamm, natuurkundige, theoloog

en pedagoog, richtinggevend. Kohnstamm wilde de grote groep werklozen via individuele studieprogramma's mentale bagage meegeven. Mensen die door werkloosheid in een achterstandssituatie verkeerden scholen, vormde de eerste uitdaging. In de decennia daaropvolgend namen de omvang van de organisatie en het aantal en de verscheidenheid aan onderwijs- en educatieve activiteiten sterk toe. Als directeur van enkele Flevolandse bedrijven, waaronder Karmac, kwam Meine Breemhaar in 1993 in aanraking met IVIO waaraan Andries Greiner als directeur verbonden was. Het contact leidde tot omvangrijke drukwerkopdrachten aan Karmac. Uiteindelijk gingen IVIO's huisdrukkerij en de Karmacdrukkerij samen, thans Karmac Drukwerk. Een jaar later werd de samenwerking verder gestalte gegeven door samen de verantwoordelijkheid te nemen voor de bekende Actuele Onderwerpenreeks, waarbij IVIO zorgde voor de inhoud en redactie en Karmac voor de exploitatie, productie en administratie. Weer enkele jaren later kwamen Meine Breemhaar, Andries Greiner en het bestuur van de Stichting opnieuw in gesprek, wat uitmondde in het opnemen van de IVIO-organisatie in de KMM Groep per 1 januari 2003.

Bij de integratie werd IVIO, naast het behouden van de Stichting IVIO waarvan Meine Broomhaar voorzitter is, omgevormd tot, in eerste instantie, een drietal zelfstandige ondernemingen. Anno 2006 functioneren de bedrijven met steeds meer succes in educatie en onderwijs. Bijvoorbeeld met het ontwikkelen, aanbieden en uitvoeren van onderwijskundige oplossingen, het bevorderen van leren voor individuen in uiteenlopende maatschappelijke posities, in Nederland en daar buiten. Zo verzorgt een IVIO-onderneming de werving, selectie en detachering van opleidingskundige vakmensen, een ander geeft educatieve boeken uit en weer een ander biedt de afname van KSE- en KSB-examens aan. Elk van deze IVIO-ondernemingen werkt marktgeoriënteerd, in het licht van de ideeën van prof. Kohnstamm en op een geheel eigen wijze. Met het IVIO-label geeft de KMM Groep in een nieuwe, sterk marktgeoriënteerde setting op een eigentijdse én toekomstgerichte wijze opnieuw ruimte en invulling aan een visie, die in de afgelopen 70 jaren zijn unieke waarde meer dan bewezen heeft.

In het 14e lustrumjaar van IVIO is het vizier nog steeds en weer – stevig op de toekomst gericht. Het streven is opdrachtgevers, trainers, studenten maar ook en vooral de eigen organisatie uit te dagen met wat binnen de KMM Groep inmiddels 'ondernemend onderwijs' is gaan heten. Daarmee wordt bedoeld op een combinatie van ondernemen en onderwijs bieden, het onderwijs runnen als een onderneming, effectief en efficiënt. Met IVIO

kan dat. Waar het regulier onderwijs altijd gesubsidieerd werd, heeft de Stichting IVIO het geld via offertes en orders uit de markt moeten halen. Ook onder KMM moet IVIO zijn bestaansrecht uit de omzet halen. Het idee is niet het onderwijs veranderen, maar werken aan beter onderwijs tegen minder kosten.

Ondernemend onderwijs ligt in de lijn van de visie van het Innovatieplatform dat recent het project 'Leren excelleren' startte. Doelstelling: samen met het onderwijsveld en met beleidsmakers een impuls geven aan een meer op individuele talentontwikkeling en excellentie gerichte onderwijsfilosofie. 'We kunnen ons niet veroorloven dat in Nederland een snipper talent verloren gaat', aldus het platform in een verklaring. Kohnstamm pleitte in dat verband 70 jaar geleden al voor 'de ontwikkelbaarheid van de aanleg'. Het lijkt erop dat de filosofie van Kohnstamm niet alleen zal overleven, maar zelfs een 'revival' te wachten staat en het is zeker dat naast bestaande, ook nieuwe doelgroepen en markten zullen kennismaken met de dienstverlening en de innovatiekracht van de huidige IVIO-ondernemingen.

Deze vijfde jubileumuitgave (eerder verschenen er ter gelegenheid van het 25-, 50-, 60- en 65-jarig bestaan) beschrijft die moderne innovatie-

kracht, ontleend aan de vooruitziende blik en filosofie onder de noemer 'Ondernemend onderwijs'. Het is slechts een zeer beperkte greep uit de schatkist van IVIO's historie, die getuigt van een ongehoorde vindingrijkheid, creativiteit en onderwijskundig ondernemerschap die nog nimmer elders zijn vertoond. Filosofie, diensten, producten en werkwijze van IVIO in het verleden, het heden en vooral de toekomst passeren hierbij de revue.

Lelystad

September 2006

drs. M Breehhaar

De 'ontwikkelbaarheid van de aanleg' - uitgangspunt en doel

Er is een grote crisis, de economische van de jaren dertig in de vorige eeuw, voor nodig om een visie op onderwijs te ontwikkelen, die vernieuwend en krachtig genoeg blijkt om grote groepen minder kansrijken opnieuw perspectief te geven. Uitgangspunt is een praktische bijdrage aan goed onderwijs voor iedereen, in elke situatie, te leveren. Grondlegger van de gedachte achter deze lijn is Philipp Abraham Kohnstamm (1875-1951).

De man die aan de basis van IVIO zal staan, is een uiterst veelzijdig geleerde, eerst natuurkundige en filosoof, later theoloog en vooral pedagoog. Rond 1920 wordt hij benoemd tot bijzonder hoogleraar in de pedagogiek in Amsterdam, in een tijd waarin zijn vakgebied in de kinderschoenen stond. Hij heeft de overtuiging dat niet, zoals toentertijd nog een algemene opvatting was, de sociale positie van een gezin dient te beslissen over de keuze voor de verdere levensweg, maar de 'begaafdheid over de ontwikkelingskansen'. Hij gaat uit van de 'ontwikkelbaarheid van de aanleg' en stimuleert met hart en ziel de ontwikkeling van methoden om dit te onderzoeken. Dat er een samenhang

bestaat tussen sociaal milieu en onderwijsresultaten is niet nieuw meer. Maar wetenschappelijk onderzoek dat vaststelt dat door groepsvorming en individuele bespreking in de 'vijfde klas van een school uit het meest ongunstige milieu resultaten bereikt worden die niet achterstonden bij de zesde klas van scholen uit de beste milieus', maakt hem ronduit enthousiast. Hij hecht aan het principe van 'intellectuele ordening' omdat 'nadat er op intellectueel gebied wat orde en bezinning is gekomen, een klasse van kinderen met over-emotionele reacties, ook voor zelftucht toegankelijk' blijkt. Een dergelijke ordening kan de grondslag leggen voor een totale wijziging van het gedrag. Stof zou moeten vallen binnen de bevattings- en belangstellings sfeer van de kinderen. En dus is er een verschuiving van leerstof nodig. Deze invalshoek werkt Kohnstamm in de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw verder uit en brengt hem uiteindelijk in contact met het Amsterdamse Comité voor jeugdige werklozen dat cursussen organiseert om de 'tijd der werkloosheid althans enigzins productief te maken en tegelijk in de behoefte aan bezigheid te voorzien.'

1936

De methodiek die het Amsterdamse Comité hanteert werkt niet naar behoren. Het onderwijs aan de beoogde groep jonge volwassenen kent geen goede didactische en pedagogische ondergrond, geen goede structuur of inhoud en wordt te vrijblijvend bezocht. Het cursusaanbod heeft slechts beperkt succes en een commissie onder leiding van de pedagoog Kohnstamm wordt gevraagd het systeem door te lichten. Kohnstamm heeft dan al kennis gemaakt met het in Groot-Brittannië ontwikkelde Dalton-onderwijs. Dit type onderwijs is gebaseerd op de denkbeelden van Helen Parkhurst en stoelt op vier beginselen:

- individualiseer door het leermateriaal zelf-instruerend te maken, zodat de docent vooral als studiebegeleider kan functioneren;
- zorg ervoor dat de leerstof zo activerend mogelijk wordt aangeboden;
- zorg er ook voor dat de leerstof steeds up-to-date is;
- werk gemoduleerd, dat wil zeggen met afgeronde toetsbare leerstof-eenheden.

Kohnstamm staat een omzetting van klassikale naar individuele cursussen voor, ingericht volgens het takenstelsel van de Dalton-methode dat in

1924 in Nederland is geïntroduceerd. Op initiatief van het toenmalige ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, gesteund door de afdeling Sociale Zaken van de gemeente Amsterdam en onder de paraplu van het Centraal Comité begint een experiment met cursussen nieuwe stijl voor tientallen vakken. Kohnstamm schrijft later in het boek 'Persoon en samenleving': 'De proef slaagde in een mate waarop geen der betrokkenen in zijn stoutste dromen had kunnen hopen.'

Wat begint bij het didactisch centrum van het Amsterdamse Comité met een snel toenemend aantal taken en instructies voor een groeiend aantal gemeenten, wordt uiteindelijk voortgezet door de Stichting IVIO, het Instituut voor Individueel Onderwijs, gevestigd aan de Westeinde 13 in Amsterdam. Prof. Kohnstamm zit het bestuur voor van wat vele jaren als Stichting voor Volksontwikkeling bekend zou staan. IVIO zet zich in voor 'het ontwerpen van methodes, waardoor het ontwikkelende cursuswerk voor de rijpere jeugd en volwassenen meer vruchtdragend zou kunnen zijn en sterker zou kunnen bijdragen tot de vorming van de persoon'. Het gaat om meer dan het onderwijzen van een enkele groep of het bestrijden van de werkloosheid. Het doel is door individueel gericht onder-

Links staat het pand Westeinde 13 in Amsterdam, het eerste adres van Stichting IVIO.

wijs bij te dragen in de vorming van het individu in het algemeen: jongeren en ouderen, werklozen en werkenden. Vanaf het begin is duidelijk dat men alle groepen en individuen die nieuwe kansen zoeken van dienst moet zijn.

Kohnstamm ontwikkelt daartoe de volgende basisprincipes:

- 'individualiseren' (het lesprogramma aangepast aan het tempo en het niveau van de lerende)
- 'actualiseren' (het lesprogramma dient aan te sluiten op de belevingswereld van de leerling)
- 'activeren' (het lesprogramma dient de lerende te stimuleren).

Door middel van kortcyclische leerprogramma's individueel en in modulaire porties aangereikt, wordt onbenut talent van de cursist/leerling geactiveerd.

De benaderingswijze is individueel

van aard, zodat goed kan worden ingespeeld op belangstelling, tempo en niveau van de doelgroep. De doelstelling luidt kortgezegd 'Goed onderwijs voor ieder'. IVIO staat voor toegankelijk onderwijs op maat. Het leidt op en ontwikkelt leermiddelen, wil het individu helpen via onderwijs, het vinden van werk te vergemakkelijken of het functioneren in het werk te verbeteren. Educatie als begin van alle persoonlijke ontwikkelingen, waarbij IVIO fungeert als innovator, vluchtheuvel en educatieve partner en het accent nu eens op leermaterialen en dan weer op werkgelegenheidsprojecten ligt.

IVIO verzorgt in korte tijd met sociaal-didactisch werk in niet minder dan 150 gemeenten voor 20.000 werklozen een passende cursus. Bij de mobilisatie in 1939 wordt op verzoek van de opperbevelhebber van de Land- en Zeemacht steun verleend bij de organisatie van het cursuswerk en ontwikkelingslessen voor 40.000 gemobiliseerden. Op het Algemeen Hoofdkwartier wordt een IVIO-medewerker als contactpersoon gestationeerd. Kort na de oprichting van IVIO verschijnt ook de eerste van een reeks wekelijks lessen over actuele thema's onder de naam 'Algemene Ontwikkeling'. Het is het begin van wat bekend zal worden als de AO-reeks.

1941

In de oorlogsjaren zoeken burgers op aanraden van de secretaris-generaal van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschap contact met IVIO wat het gestagneerde onderwijs een nieuwe impuls geeft. In het eerste oorlogsjaar vinden zo 150.000 onderwijstaken hun weg in het land. In samenwerking met de directie van de

Zuiderzeewerken (Noordoostpolder) wordt in de oorlogsjaren 1940-1945 het eerste schriftelijk onderwijs verzorgd voor mensen die betrokken en, niet zelden, 'ondergedoken' zijn bij de werkzaamheden in de Noordoostpolder. Scheepvaartmaatschappijen maar ook andere bedrijven laten hun personeel via schriftelijk onderwijs studeren, om deportatie

door de bezetter naar fabrieken in Duitsland te voorkomen. Na de oorlog zorgt IVIO voor de omscholing van de illegale oorlogspers tot legale pers.

Medewerker van het eerste uur en tientallen jaren directeur van IVIO is Coen Wiedhaup (1910-1993). In 1936 is hij 26 jaar en student aan het Nutsseminarium voor middelbare

pedagogiek van prof. Kohnstamm, die hem vraagt mee te werken aan de 'daltonisering' van het onderwijs aan werklozen.

IVIO verzorgt zowel vóór als na WO II cursussen voor het Ministerie van Oorlog in Den Haag.

(Foto: Nederlands Instituut voor Militaire Historie)

De AO-uitgave in 1945.

Een uitgave uit de beginperiode van IVIO, geschreven door de eerste directeur, Coen Wiedhaup.

Wiedhaup geeft dan al zelf les aan werklozen. Hij schrijft in 1939 een gids voor cursusleiders en docenten. Volgens hem ligt de grote sociaal-pedagogische betekenis van het schriftelijk onderwijs daarin, dat 'het veel soepeler dan het mondelinge groepsonderwijs, de snelle maatschappelijke groei kan bijhouden'. Bovendien biedt het schriftelijk onderwijs een belangrijke mogelijkheid tot 'herkansing' en tot slot kan het een vrijetijdsbesteding zijn die vaak fungeert als 'eye-opener'. Coen Wiedhaup zou 40 jaar lang het hoofd-redacteurschap verzorgen van de AO-reeks, in zijn ogen 'de enige echte pocketreeks'. Een AO-les wijdt op 5 juni 1944, de dag voor de invasie, een les aan de kusten van West-Europa. Een week later wordt er een kaart van de Normandië bijgevoegd en verbiedt de Cultuurkamer verdere uitgave van de AO-reeks. Op 11 mei 1945 verschijnt de reeks met een nummer met als titel 'O, schitterende kleuren van de Nederlandse vlag' in een nieuwe stijl en onder de naam Actuele Onderwerpen.

1946

Na de oorlog leeft de economie op en groeit de vraag naar technisch onderwijs. IVIO gaat de samenwerking aan met de metaalindustrie, de suikerverwerkende industrie, de zilver- en

goudsmeden en de hoofdstedelijke pers. In 1946 biedt IVIO welgeteld 121 cursussen (!) aan. Cursisten in een achterstandsituatie kunnen het Technisch Basisdiploma halen. Goed veertig jaar later neemt de directeur van het Christelijk Vormingscentrum 'De Maaskant' te Maassluis, Andries Greiner, het initiatief, landelijke organen die technische opleidingen verzorgen, te vragen of zij het IVIO-Technisch Basisdiploma willen erkennen als een waardevolle voorschakelende opleiding voor het primaire gedeelte van het leerlingstelsel. Hij is dan nog onwetend van het feit dat hij een jaar later uitgenodigd zal worden te solliciteren naar de functie van directeur van de Stichting IVIO!

In 1948 krijgt AO met nummer 251 over Israël voor het eerst een kartonnen omslag. AO wordt een fenomeen dat als instrument voor volksoptwikkeling zelfs door minister-president Drees wordt genoemd. AO laat in de pré-televisieperiode hele groepen kennismaken met onder meer de nieuwste stand van de techniek, natuurverschijnselen en situaties en gebeurtenissen elders in de

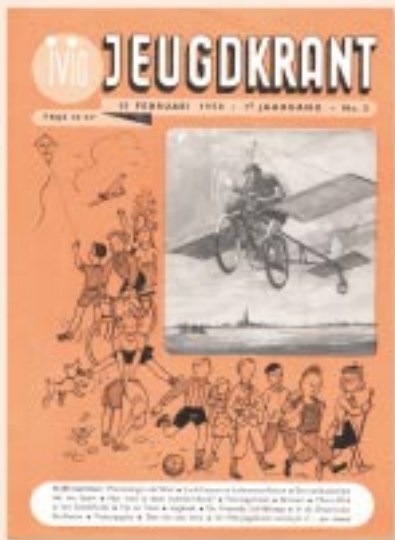
Daar worden aan het begin van 20e eeuw handleidingen geschreven bij Nederlandse lesboekjes voor lekenleerkrachten op veraf gelegen plantages. Het wordt bekend als de methode Clerkx, genoemd naar de onderwijzer die er mee begint. IVIO neemt het over en professionaliseert het. Binnen enkele jaren volgen Nederlandse kinderen, op tal van plaatsen in de wereld, goed Nederlandstalig huisonderwijs.

IVIO begint met een systeem van afzonderlijke taken, waarvan er voor de oorlog al honderduizenden worden

afgezet. Na 1945 gaat de jonge organisatie meer en meer over op de bundeling ervan in takenboeken voor een groeiend aantal vakken en cursussen: vreemde talen, letterkunde, boekhouden, natuurkunde, scheikunde, enz. De organisatie ontwikkelt zich tot een centrale van leermiddelen die tegelijk de cursussen ontwikkelt, de docenten werft, selecteert en coacht en de examens afneemt.

Er is echter lange tijd ook een gebrek aan moderne kantoormiddelen. De IVIO-directie schaft op eigen kosten de eerste elektrische telmachine aan en stelt deze aan de medewerkster van de boekhouding beschikbaar. Maar het idealisme zorgt voor de ontwikkeling van methodieken, zoals het unit-stelsel dat zijn tijd vooruit is. De bijdrage tot de 'volksontwikkeling' leidt tot een stijgende uitgave en productie van taken- en werkboeken. In de eerste paar decennia verschijnen 50 titels en 75 cursussen voor bedrijven, organisaties, ziekenhuizen en particulieren. Kinderen en volwassenen in minder kansrijke posities, maar ook werknemers die de eigen werkvloer en machines moeten leren kennen, opvoedingsambtenaren en militairen in Indonesië volgen IVIO-opleidingen.

IVIO kenmerkt zich door een flexibele opstelling. De organisatie biedt cursussen aan vanaf de productie tot aan

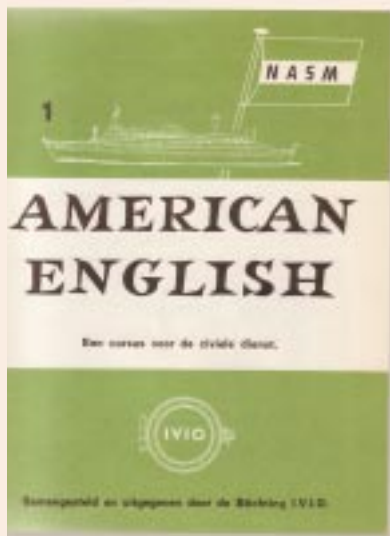
In 1950 begint IVIO een tweewekelijkse jeugdkrant met verhalen, wetenschap en sport.

het examen maar verzorgt ook de ontwikkeling of de losse verkoop van leerboeken aan scholen. Het werk groeit uit van het individuele naar de algemene vorming van grote en verscheiden doelgroepen, van taken en losse cursussen tot een stelsel van praktisch na- of buitenschools onderwijs dat kan uitmonden in diploma's op diverse niveaus.

1951

Een van de laatste projecten waarmee Kohnstamm zich voor zijn dood in 1951 intensief bezig houdt, is de 'algemeen vormende opleiding voor vrouwen'. Hij is na de Tweede Wereldoorlog voorzitter van de 'Rijkscommissie ter bestudering van betere onderwijsmethodes voor het nijverheidsonderwijs' met als doel vrouwen te bewegen lerares te worden. Kohnstamm draagt de emancipatiebeweging onder vrouwen al langer een warm hart toe en is een warm pleitbezorger voor de instelling van een opleiding die vrouwen voorbereidt voor de opleiding tot onderwijzeres bij het nijverheidsonderwijs. Het reguliere onderwijs kan hierin niet voorzien. Daarop ontwikkelt IVIO in nauwe samenwerking met de commissie Kohnstamm de 'AVV'-opleiding die meisjes met een afgeronde lagere schoolopleiding in tweeënehalf jaar opleidt tot een niveau dat gelijk staat

American English, een van de vele door IVIO zelfontwikkelde cursussen.

aan een MULO-diploma. De inhoud is modern, omvat talen en 'natuurwetenschappen voor de vrouw', is samengesteld uit vele tientallen overzichtelijke taken en staat open voor alle gezindten. Aan de AVV-examens nemen in de jaren vijftig van de vorige eeuw vele duizenden huisvrouwen, jonge vrouwen maar evengoed kloosterzusters deel.

1956

De CAO wegebouw leidt tot een opleiding en examen voor stratenmaker. IVIO stelt een serie van 234

theorielessen samen. Bij IVIO staat men zelf versted van de veelzijdigheid van dit vak. IVIO verzorgt Engelse lessen voor de marine, Nederlands voor Hongaarse vluchtelingen, Engels voor emigranten, Nederlands voor belastingambtenaren, informatica en algemene vorming voor binnenschippers en het eerste medezeggenschapsproject in ons land bij Hoogovens. Het voortgezet

gewoon lager onderwijs (VGLO) ontstaat en daarmee een belangrijk werkterrein voor IVIO. Leerlingen die niet naar de MULO of het middelbaar onderwijs kunnen, resten slechts twee alternatieven: de huishoudschool voor meisjes, de technische school voor jongens. Scholen beginnen zelf een vorm van voortgezet lager onderwijs en begonnen klassen in het 7e, 8e soms ook wel 9e en 10e leerjaar,

TECHNISCH ★ BASIS DIPLOMA

De Centrale Examencommissie voor het Technisch Basis Diploma, ingesteld door de Stichting IVIO, verklaart dat Franz K. JÜRGEN geboren de 5de oktober 1943 te Daarlen met gunstig gevolg heeft deelgenomen aan het examen ter verkrijging van het Technisch Basis Diploma gehouden te Roosden, Schiedamschen de 5de november 1971

De Getuigenhand

De Centrale Examencommissie
De Examencommissie te Roosden

De Getuigenhand

Aardvink, 11 augustus 1972 *(handwritten)*

(handwritten signature)

stichting ivio keijsta

diploma
ivio-unitst

De Centrale Examencommissie voor het Technisch Basis Diploma, ingesteld door de Stichting IVIO, verklaart dat [handwritten] geboren [handwritten] te [handwritten] met gunstig gevolg is deelgenomen aan het examen ter verkrijging van het Technisch Basis Diploma gehouden te [handwritten] de [handwritten]

Enkele van de vele diploma's die Stichting IVIO uitreikt.

tegenwoordig groep 9, 10, 11 en 12! De Lagere Onderwijswet biedt daarvoor de ruimte. Veel VGLO-scholen passen hier het IVIO-unitstelsel met examens en (taken)boeken (Aa- en Bb-units) toe, omdat dat aansluit bij de individuele behoefte en belangstelling. Aa-units leggen de nadruk op handvaardigheid bijvoorbeeld in typevaardigheid, huishouding, verzorging van plant en dier, etalageschrift, licha-

melijke vaardigheid. Bb-units gaan in op de meer theoretische kant met eenvoudig Engels, kantoorkennis, bedrijfsverkenning, natuur- en wiskunde. De VGLO's kunnen dankzij IVIO hun leerlingen vele tientallen vakken aanbieden. Elk vak bestaat uit taken met een opklimmende moeilijkheidsgraad. Leerlingen kunnen per niveau en per vak meermalen per jaar examen doen. Het Fix Brevet, Groot Klimroos diploma en Groot Sleutel diploma worden een begrip. Niet hoeveel feiten men kent telt, maar of men een minimum aan goedgekozen feiten kent en ermee kan werken. In 1958 organiseert IVIO 2.000 examens, in 1960 zijn het er 10.000, in 1968 worden 100.000 examens afgenomen.

1961

IVIO verhuist binnen Amsterdam naar een groter, modern pand aan de Koninginneweg. Het VGLO kent in zijn bloei-jaren examenmomenten die uitmonden in honderdduizend IVIO-diploma's. Het bedrijfsleven is tevreden met de opleidingen, omdat ze op maat zijn. Het VGLO loopt daarmee ver voor de Nederlandse onderwijsontwikkeling uit. Het zal nog ongeveer twintig jaar duren voordat in het 'gewone' onder-

wijs gewerkt wordt met niveaus en deelcertificaten. De regelgeving en wetgeving waaronder IVIO dit type onderwijs uitvoert, is de WEISO, de Wet op de Erkende Instellingen voor Schriftelijk Onderwijs. In eerste instantie heeft de WEISO betrekking op de grote bekende instellingen voor schriftelijk onderwijs, zoals LOI en PBNA. IVIO benut de WEISO ook voor uitbreiding van eigen activiteiten.

IVIO verhuist in 1961 naar de Koninginneweg in Amsterdam.

Bulletin, een nieuwsuitgave van Stichting IVIO.

1966

Het VGLO wordt zo substantieel dat de overheid besluit het op te nemen in de wet op het voortgezet onderwijs ('Mammoetwet', 1968) als LAVO (lager algemeen voortgezet onderwijs) en LEAO (lager economisch en administratief onderwijs). IVIO verliest daarmee een belangrijk werkterrein, maar het unitstelsel blijft bestaan en blijkt een uitkomst voor nieuwe doelgroepen. Zoals het vormingswerk voor jeugdigen, in die jaren een onderwijssoort, die is

aangewezen voor de opvang van partieel leerplichtige jongeren. In vormingsinstituten wordt opgeleid voor diploma's als EHBO, steno, soms ook lassen en recreatiesportleider. Naast het vormingswerk hebben ook de streekscholen, herintreders en het particuliere en contractonderwijs behoefte aan korte opleidingstrajecten die afgesloten worden met erkende examens en met duidelijk omschreven kwalificaties. Een erkenning die niet alleen tot uiting komt door medeondertekening van de gecommitteerde namens de Minister, maar zeker ook door examens die betrouwbaar en valide zijn, die relevante en actuele

Coen Wiedhaup, de eerste directeur van IVIO, leidde de organisatie bijna 40 jaar.

zaken toetsen en die door het bedrijfsleven bijzonder worden gewaardeerd. Juist deze kwalificaties brengen leerling en (toekomstig) werkgever bijeen.

1971

De uitdaging in een tijd van groeiende mobiliteit, de individualisering van de burger, technologische ontwikkeling, meer vrije tijd is groot. De voortvarende ontwikkeling van de samenleving maakt de snelle beschikbaarheid en toegankelijkheid van nieuwe kennis noodzakelijk. Door alle decennia heen wordt IVIO uitgedaagd deskundige auteurs te vinden die op het niveau van de doelgroep de kennis op een heldere en uitdagende wijze konden presenteren. IVIO verhuist naar Lelystad, waar het een pand betreft dat de naam Maerlanthuis, genoemd naar een bekende onderwijskundige, krijgt en uitgroeit tot een onderwijsinstituut met meer dan 200 medewerkers en filialen door het land.

Stichting IVIO verhuist in 1974 naar Lelystad, naar een nieuw pand dat de naam 'Maerlant' krijgt.

Praktijkonderwijs voor administratieve werkzaamheden.

1976

Na achttien jaar neemt Pieter Zuiderveld in 1980 afscheid als directeur onderwijs. De ex-marinier is na een baan als personeelsfunctionaris bij het Gemeentelijk EnergieBedrijf Amsterdam in 1962 bij het examenbureau van IVIO in dienst gekomen. Hij helpt bij de uitbouw van IVIO als educatieve uitgeverij en opleidingsinstituut en beschrijft de organisatie als een 'rivier die steeds haar bedding verlegt naar waar dit onderwijskundig en sociaal-maatschappelijk gezien nodig is.'

De directie wordt voortgezet door Cees Meinhardt als algemeen directeur. Als deze zich uit het werkzame leven terugtrekt (hij blijft overigens nog jaren als parttime docent en AO-redacteur aan IVIO verbonden), treedt Andries Greiner, een enthousiaste onderwijzman, als directeur aan. Zijn komst luidt een nieuwe periode van de IVIO-geschiedenis in, waarbij IVIO zich naast ontwikkelinstituut sterk profileert als opleidingsinstituut. Het leidt tot een vervijfvoudiging van IVIO's omzet.

1981

In aanwezigheid van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen dr. J.A. van Kemenade en burgemeester drs. J.P.A. Gruijters van Lelystad wordt aan de Schans in Lelystad een groot, nieuw pand door IVIO in gebruik genomen. In juli 1985 wordt de WEISO omgezet in de Wet op de Erkende Onderwijsinstellingen WEO. De WEO richt zich ook op mondeling onderwijs en examenorganisaties en doet daarmee meer recht aan de breedte van IVIO's activiteiten.

Minister van OCW dr. J.A. van Kemenade en burgemeester drs. J.P.A. Gruijters tijdens de opening van het nieuwe IVIO-gebouw aan de Schans.

In 1981 neemt IVIO aan de Schans in Lelystad een nieuw, groot gebouw in gebruik (Links).

Cees Meinhardt, directeur IVIO van 1976 tot 1980 en algemeen directeur van 1980-1984 (onder).

1986

Van 1988 tot 1992 draaien een IVIO-projectteam en consultants door het hele land met succes het '1.000-banenplan', een scholings- en werkgelegenheidsproject van Rijk, IVIO en uitzendbureau MSA voor Molukkers. Het project helpt 1.250 Molukkers met succes aan een baan, hetgeen de werkloosheid onder deze groep met 15% terugbrengt. Werkgevers als de Nederlandse Veiligheids Dienst, de Nederlandse Spoorwegen en de KLM zijn bereid om deelnemers aan het banenplan op te leiden en naar een baan te leiden. Het Educatie Werkgelegenheid (EWM) Molukkers-project betekent een revolutie in de Nederlandse wereld van de arbeidstoeleiding, die tot dan toe immers uitsluitend in handen van de overheid is.

De aanpak is baanbrekend (zie het boekwerkje 'Activerend in educatie', Stichting IVIO 1994) en vormt de start van een reeks EW-projecten voor uiteenlopende groepen.

In die tijd is ook de begeleiding van herintredende vrouwen naar werk succesvol. In 1987 opent IVIO een vestiging in Rotterdam waar IVIO opleidingen aan allochtonen gaat verzorgen. In 1988 begint het DIOR-project, de Documentaire Informatievoorziening Opleidingen Rijksoverheid, waarvan IVIO de aannemer wordt en de exploitatie van een op de praktijk gericht en modulair opgebouwd opleidingsstelsel verzorgt. Het

doel is op de departementen het kennisniveau en de vaardigheden van personen die taken hebben op het terrein van documentaire informatievoorziening (postzaken, dossiervorming, ontsluiten van documenten enz.) te verbeteren.

1991

De AO-reeks ontvangt in 1992 een prijs die in de Tweede Kamer wordt uitgereikt. Op 30 september 1992

De ondertekening voor het 1.000-banenplan in 1986 krijgt landelijk veel belangstelling. Vrn! achter de tafel: Dominee Metiary namens de Molukse gemeenschap, voorzitter IVIO dr. A.D. Wolf Albers, minister van Binnenlandse Zaken drs. C.P. van Dijk en minister van Sociale Zaken drs. J. de Koning. Achter De Koning verscholen zit dr. A. Dreesman die namens het warenhuisconcern Vroom & Dreesmann voor een banengarantie zorgt.

reikt de toenmalige staatssecretaris van onderwijs het 1.000.000e IVIO-diploma uit. Drs. J. Wallage zegt bij die gelegenheid: 'Vroeger kon je er met een diploma zeker van zijn je eigen kost te kunnen verdienen. De arbeidsmarkt is ingewikkelder geworden. Daarom is het van groot belang dat iedereen blijft bijleren. Ik heb de grootste bewondering voor mensen die zelf aan de slag gaan. Het is opmerkelijk dat op een door

het rijk gesubsidieerde school een diploma van een particuliere onderwijsinstelling wordt uitgereikt. Een goed voorbeeld van de toenemende samenwerking tussen rijksgesubsidieerde en niet gesubsidieerd onderwijs. Deze samenwerking is belangrijk. Instellingen kunnen gebruik maken van elkaars specifieke ervaring en know-how, vooral waar het gaat om het ontwikkelen en up-to-date houden van het onder-

Het 1 miljoenste IVIO-diploma wordt op 30 september 1992 door Staatssecretaris van Onderwijs drs. J. Wallage aan mevrouw H.S. Doukhi uitgereikt.

wijs in nauwe relatie met het bedrijfsleven. De samenwerking tussen Arbeidsvoorziening, IVIO, het bedrijfsleven en onderwijsinstellingen wordt geconcretiseerd in een arbeidsmarktgericht aanbod en het organiseren van examens in goed overleg tussen IVIO en de onderwijsinstelling.'

In 1993 komt het boek 'Koffie verkeerd' over praktisch intercultureel

management op de markt, met veel succes. Op kazernes worden educatieve centra ingericht en krijgen beroepsmilitairen de mogelijkheid diploma's te halen om meer kansen op de civiele arbeidsmarkt te krijgen.

Samen met de Stichting Steunfunctieorganisatie voor Surinamers in Amsterdam wordt een serie cursusboeken uitgegeven om ouders directer

In 1992 ontvangt IVIO-directeur Andries Greiner namens de redactie van de AO-reeks de Kiezen en Delenprijs uit handen van CDA-Tweede Kamerlid A.Th.B. Bijleveld-Schouten. (foto: Fotopersbureau Hendriksen-Valk, Den Haag)

bij de school van hun kinderen en het onderwijs te betrekken. De Wereldschool begint met het (schriftelijk) voortgezet onderwijs voor kinderen in het buitenland. In 1994 reikt staatssecretaris van Onderwijs Tineke Netelenbos het 40.000e Wereldschoolpakket uit, is de eerste oplage van 'Economisch kiezen', een co-productie met het Christelijk Pedagogisch Studiecentrum, in het eerste jaar al uitverkocht en geeft IVIO 'Instrumentaal' uit, de eerste geïntegreerde NT1-NT2 methode Nederlands voor (i)vbo/mavo.

De organisatie viert hoogtijdagen, heeft meer dan 250 mensen in dienst, in het hele land kantoren en is in tal van bedrijven en organisaties en op talrijke scholen tegenwoordig. IVIO's productenpakket omvat een keur aan diensten: bedrijfsopleidingen, arbeidsmarktgerichte scholingen, projecten werkgelegenheid, educatieve uitgeverij, documentaire informatievoorziening opleidingen rijksoverheid, buitenschools mondeling onderwijs, schriftelijk onderwijs, arbeidsmarktonderzoek, examinering, didactisch bureau, afstandseducatie, periodieken Archimedes, Pythagoras, Wereldkrant, AO-reeks, AO-juniorreeks, Taak (Daltononderwijs), zakelijke dienstverlening, docentebank, tekstverwerking, grafische drukwerkverzorging, verzendhuis en

boekhandel. Mr. F.H.A.M. Kruse, indertijd voorzitter van het bestuur van de Stichting IVIO geeft in het boekwerkje 'Activerend in onderwijs' de doelstelling als volgt weer: 'Stichting IVIO streeft naar maatwerk, niet naar winst, wel naar succes.' Postbus 51 omschrijft IVIO treffend als 'een landelijke organisatie die op basis van eigen opvattingen onderwijs- en opleidingsvraagstukken oplost. IVIO werkt tegen een tarief waarbij het commerciële het ideële ondersteunt.'

1996

Voor de commissie opleidingen Zeekadetkorps Nederland verzorgt IVIO een instructieboek 'Opleiding tot Zeekadet der derde klasse' dat in een oplage van 1.530 exemplaren verschijnt. IVIO helpt in Maassluis langdurig werklozen van Turkse en Marokkaanse afkomst aan werk. Meer dan 1.000 allochtonen in Rotterdam en omstreken doen examen in 'Nederlands voor beginners'. Inburgering zal voor IVIO in het daar opvolgende decennium een blijvend issue worden. Op Didacta, de vakbeurs voor bedrijfsopleidingen in Houten, mag IVIO het EN ISO-9001 certificaat – 'Design and development of educative and informative products' – als behaalde norm voor de kwaliteit van het onderwijsmateriaal en de werkwijze in ontvangst nemen.

30 oktober 1996. Jury-voorzitter mevrouw H. van Leeuwen reikt de Kohnstamm-prijs uit aan de heer Zegvaart van de Splitsing uit Emmen voor de bijzondere wijze waarop voortijdige schoolverlaters worden opgevangen. (foto: AxiPress)

Veranderingen zijn op til. IVIO verliest op het project Educatie Werkgelegenheid Turken en Marokkanen, de baten wegen niet op tegen de inspanning die IVIO zich conform de eigen missie getroost. Brand legt voor de tweede keer in de geschiedenis het IVIO-gebouw in de as. IVIO komt in zwaar weer. Maar de organisatie gaat door, houdt het hoofd koel, neemt maatregelen, blijft zijn producten vernieuwen. Dan blijkt door de goede samenwerking met Karmac een basis te zijn gelegd voor een verdere integratie,

waarbij het fonds van IVIO's educatieve uitgeverij naar uitgeverij Edu'-Actief te Meppel gaat.

2001

IVIO is al sinds de jaren vijftig voortrekker in het onderwijs aan anders-taligen. Het klassieke 'lot' van IVIO's voorhoedeoppositie is dat de organisatie verdrongen wordt, veelal door overheidsgeleide instellingen. Taalcursussen aan allochtonen - oudkomers en nieuwkomers - zijn zo het alleenrecht van ROC's geworden. Maar

Stichting IVIO was steeds goed vertegenwoordigd op de grote Nederlandse onderwijsbeurzen. (foto: Ronald Glaudemans Fotografie)

in 2001 wordt de 'verplichte winkelnering' voor oudkomers, allochtonen die voor 1998 naar Nederland zijn gekomen, toegankelijk voor particuliere cursusaanbieders. IVIO-medewerkers ontwikkelen producten voor inburgeringsdiensten van diverse grote steden. IVIO organiseert al decennialang ook conferenties, symposia, congressen en studiedagen. In 2002 wordt tweemaal de zeer goed bezochte conferentie 'Zicht op hoogbegaafdheid' gehouden. En ook in 2002 organiseert IVIO samen met Uitzendorganisatie Start te Leiden een studiedag primair onderwijs met als onderwerp: het lerarentekort, waarbij het Wereldschoolconcept wordt

gepresenteerd als oplossingsmodel voor het tekort én onderwijsvernieuwingsimpuls. In dat jaar wordt Meine Broomhaar bestuurder van de Stichting IVIO en op 1 januari 2003 gaan de activiteiten van de Stichting IVIO over naar de pas opgerichte KMM Groep. IVIO splitst op in een aantal zelfstandige bedrijven en begint zo aan een nieuwe toekomst. Aan het verzoek dat Lonel Santee, de huidige directeur IVIO-Opleiding en Didactiek, doet het gedachtegoed van prof. Kohnstamm ook in de toekomst in ere te houden, wordt voldaan. 'Ik zou het niet anders hebben gewild', luidt de reactie van Meine Broomhaar.

Andries Greiner en Meine Breemhaar.

'Met IVIO heb je een visie en een identiteit'

Andries Greiner, directeur Stichting IVIO van 1984-2003: 'Ik voelde en voel me nog altijd zeer aangesproken door de filosofie van prof. Kohnstamm. Hij zei: Je moet het individu tot ontwikkeling brengen. Maar 'individu zijn' is een fase, als je individu bent moet je nog persoon worden. Hij had eigen, bijzondere opvattingen over de plaats in de samenleving van de mens. Met IVIO heb je al met al een enorme historie, een identiteit en een visie. Ik heb als directeur honderden keren het verhaal over Kohnstamm of over AO verteld, het kwam altijd over. Je hebt namelijk wortels, iets dat generaties verbindt. Het is geen onzin want het bestaat al 70 jaar. De formule van IVIO om vanuit één enkele organisatie te adviseren, te ontwikkelen, uit te voeren en te toetsen is uniek, ook voor het buitenland. IVIO's autonomie leverde een positie op van: nergens mee te maken hebben en je toch met allerlei werkvelden kunnen bemoeien. Nu eens als partner van de overheid, dan weer als horzel in de pels. Daardoor hebben inmiddels zo'n driehonderdduizend Nederlanders en medelanders een belangrijke stap in hun persoonlijke ontwikkeling kunnen zetten.

Ik heb ook in het personeelsbeleid geprobeerd de principes van Kohnstamm te respecteren, tegemoet te komen aan de talenten van mensen. We hadden op zeker moment een heel breed pakket. Het concept was toen anders dan nu: Stichting IVIO hoefde geen winst te maken. De afdelingen werkten financieel als communicerende vaten. We hebben hele goede jaren gekend, maar soms ook flink moeten inleveren. We hielden bijvoorbeeld relatief dure examens voor een handjevol leerlingen overeind omdat we vonden dat dat nodig was. Het Jeugdwerkgarantieplan in Lelystad hebben we financieel gesteund. Kostte alleen maar geld. Maar ik kom nog altijd voormalige cursisten tegen die vertellen hoe blij ze zijn geweest met de opleiding van IVIO. Daar doe je het voor. Bedenk wel dat in Nederland 1 miljoen IVIO-diploma's zijn uitgereikt. IVIO was een contramal van het overheidsbeleid. Het stak zijn nek uit telkens als de overheid een groep of belang verwaarloosde. Maar op enig moment was de stichtingsformule IVIO uitgewerkt en werd het tijd voor een nieuwe vormgeving van Kohnstamm's opdracht.'

De IVIO-bedrijven anno 2006:

Na de overname wordt de IVIO-bedrijfscultuur in zeer korte tijd op de wetten van de commerciële markt toegesneden. Bij IVIO-Opleiding en Didactiek bijvoorbeeld worden resultaatverantwoordelijke teams georganiseerd. De IVIO-bedrijven zijn op hetzelfde bedrijventerrein gehuisvest. Het terrein grenst aan de rijksweg A-6 en ligt op steenworp afstand van het Lelystad Airport, een vestiging van Schiphol. Buurbedrijven zijn onder andere het bekende fietsmerk Giant en Donkervoort Automobielen.

IVIO-Personeelsbank

IVIO-Personeelsbank werft, selecteert en detacheert ervaren vakmensen: docenten, trainers, vakopleiders, stagecoördinatoren, coaches en vele anderen. Met name in het beroeps- en volwassenenonderwijs, zoals regionale opleidingscentra en hogescholen. Maar ook reïntegratiebedrijven, particuliere scholingsinstituten en bedrijfsopleiders maken gebruik van de service, om snel over gekwalificeerd tijdelijk personeel te beschikken. IVIO-Personeelsbank werkt landelijk en omvat ruim 3.000 ervaren trainers en docenten.

Wereldschool

IVIO-Wereldschool

De Wereldschool verzorgt het onderwijs voor Nederlandstalige kinderen die tijdelijk in het buitenland verblijven. Met de Wereldschool kan het onderwijs doorgang vinden, waar ook ter wereld de kinderen zich bevinden. De Wereldschool biedt onderwijs aan kinderen van drie tot achttien jaar. Men kan zowel met complete pakketten als met deelpakketten werken, bijvoorbeeld Nederlands als aanvulling op de lessen van een internationale school. De Wereldschool telt circa 1.000 leerlingen in het basisonderwijs en 300 in het voortgezet onderwijs. De Wereldschool werkt zowel met materiaal van educatieve uitgeverij als met zelf ontwikkelde methodes.

IVIO-Opleiding en Didactiek

Via onderwijs- en trainingstrajecten goed leren mogelijk maken voor iedereen, op elk niveau en in iedere situatie, waarbij ieder individu maatwerk verdient. IVIO-Opleiding en Didactiek volgt het didactische principe van IVIO-oprichter prof. dr. Ph. Kohnstamm. In het kort komt het neer op het stimuleren van het vermogen om te leren. Dat werkt en doet recht aan elk individu.

IVIO-Didactiek

IVIO-Didactiek geldt als de 'schatbewaarder' van het IVIO-aanbod. Het biedt diensten en ontwikkelt producten die:

- antwoord bieden op de vraag hoe bepaalde mensen het beste kunnen leren (methodiek, didactiek, advisering en training)
- antwoord bieden op de vraag hoe organisaties leertrajecten het beste kunnen aanbieden (leerplannen, concepten, ontwerpen van leertrajecten)
- het leren van mensen in bepaalde situaties praktisch ondersteunen (leermiddelen, instrumenten, hulpmiddelen, teksten, toetsen)

De rode draad is de specialisatie in didactische ondersteuning van leertrajecten waarbij theorie niet de enige of belangrijkste invalshoek vormt. Voorop staat de toepassing. Het IVIO Didactiek streeft ernaar te opereren als een netwerkorganisatie.

IVIO-Arbeid

Dit onderdeel van IVIO-Opleiding en Didactiek is gericht op participatie van (achterstands)doelgroepen op de arbeidsmarkt door middel van arbeidstoeleiding en –toerusting.

IVIO-Integratie

Vanuit dit onderdeel van IVIO-Opleiding en Didactiek worden educatieve trajecten verzorgd met de volgende doelen: inburgering, Nederlands op de werkvloer, interculturalisatie, vak- en functiegerichte taalscholing, maatschappijoriëntatie en oriëntatie op werk of opvoedingsondersteuning.

IVIO-Uitgeverij

Opgericht per 1 januari 1997 maar voortgekomen uit een activiteit van het eerste uur, 70 jaar geleden, namelijk de uitgave van de AO-reeks. De Actuele Onderwerpen-reeks bestaat inmiddels uit enkele duizenden boekjes die de eerste decennia wekelijks en later elke twee weken verschenen en nog altijd worden uitgegeven. Deskundige auteurs beschrijven in 24 pagina's op beknopte, heldere wijze actuele onderwerpen met als doel hoogwaardige, exclusieve informatie op een objectieve en toegankelijke wijze voor een breed publiek te ontsluiten. Daarnaast verzorgt de uitgeverij uitgaven voor 'zusterbedrijven' en externe klanten.

IVIO-Examenbureau

De examens van IVIO worden al meer dan 50 jaar afgenomen. Zij vervullen belangrijke functies in de onderwijstypen en bij individuele studies waarvoor geen overheidsdiploma bestaat. De examens die de Stichting IVIO enkele malen per jaar landelijk afneemt, zijn met ingang van 1 mei 2002 gekoppeld aan de officiële onderwijswetgeving. Hierdoor zijn de diploma's voor deelnemers en werkgevers meer herkenbaar geworden. Bovendien vergemakkelijkt het de in- en doorstroom in beroepsopleidingen. Het IVIO-Examenbureau biedt de mogelijkheid om meermalen per jaar KSE (Kwalificatiestructuur Educatie)- en KSB (Kwalificatiestructuur Beroepsonderwijs)-examens af te nemen. Deze examens toetsen kleine leerstofeenheden en zijn van algemene of beroepsgerichte aard. De opdrachtgevers van het IVIO-Examenbureau bevinden zich in het speciaal onderwijs, de penitentiaire (jeugd)-inrichtingen en ROC's. Daarnaast beoordeelt en ontwikkelt het toetsen en adviseert het instellingen op het gebied van toetsen en examineren.

Stichting IVIO

IVIO als stichting is niet langer commercieel actief maar organiseert evenementen en verstrekt prijzen ter ondersteuning van het ideële gedachtegoed van de oprichting prof. dr. P.A. Kohnstamm. Op dit moment zijn dat de IVIO-lezing, de Andries Greinerprijs en de Kohnstammprijs. Directie en bestuur van de Stichting IVIO organiseerden op vrijdag 8 september 2006 het congres 'Ondernemend onderwijs' in het kader van het eigen 70-jarig bestaan.

Het bestuur van Stichting IVIO riep in 1986 de Kohnstammprijs in het leven. De prijs van € 5.000,- wordt van tijd tot tijd uitgereikt aan een persoon of organisatie van wie de activiteiten overeenkomen met de doelstelling van Stichting IVIO: het leveren van een bijdrage aan goed onderwijs voor ieder. Eerdere winnaars zijn:

- 2003: het Educatie Netwerk voor mensen met een verstandelijke handicap, te Tilburg. Dit netwerk wordt gevormd door het ROC Midden-Brabant, de Sociaal Pedagogische Dienst Tilburg, de Volksuniversiteit Terra Nova en Amarant.
- In 1996 werd de prijs overhandigd aan 'de Splitsing' te Emmen voor de bijzondere, geïntegreerde opvang van voortijdige schoolverlaters.
- In 1993 ontving mevrouw Inger de Konigh-Steinmetz van de Deltascholengemeenschap in Bussum de prijs voor het opleiden en weerbaar maken van allochtone leerlingen.
- In 1990 was de Open Scholengemeenschap Bijlmer voor het geven van angstvrij onderwijs winnaar.
- In 1988 ging de prijs naar de Werkgroep Türkçe Abece voor lesmateriaal voor Turkse kinderen.
- In 1986 was de prijs voor het Aktiviteitscentrum Kerkrade voor de educatie van gehandicapten.

2006 – naar een toekomst van ondernemend onderwijs

IVIO anno 2006 is een aparte divisie binnen de Kennis, Marketing & Media Groep die als visie uitdraagt: informatie en kennis in verschillende vormen zo goed en innovatief mogelijk beheeren, overdragen en bewerken. De zelfstandige bedrijven streven daarbij naar een langdurige relatie met hun medewerkers, klanten en leveranciers. Er wordt voor de komende periode uitgegaan van een cirkel van (voorlopig) negen IVIO-bedrijven. Te weten de vijf al langer bestaande bedrijven: IVIO-Personeelsbank, IVIO-Wereldschool, IVIO-Opleiding en Didactiek, IVIO-Examenbureau en IVIO-Uitgeverij. En een viertal nieuwe bedrijven: IVIO-Boekhandel en (afgesplitst van Opleiding en Didactiek) IVIO-Didactiek, IVIO-Integratie en IVIO-Arbeid. De IVIO-bedrijven dienen zonder uitzondering marktcompetent, flexibel en winstgevend te zijn. De KMM Groep heeft niets van IVIO afgestoten maar ervoor willen zorgen dat de onderdelen renderend werden. De toegevoegde waarde is tot een wezenlijk punt gemaakt. De vraag tegenwoordig is, meer dan vroeger: wat is de toegevoegde waarde van een medewerker, van een product en van een bedrijf? De organisaties zijn

transparant qua structuur en werkwijze. Meine Breemhaar: 'We hebben de beginselen van de bedrijfsvoering opnieuw gedefinieerd. In plaats dat we een product ontwikkelen dat verliesgevend is, zien we er nu op toe dat het zijn geld opbrengt. De Wereldschool en de Personeelsbank draaien goed. Bij IVIO-Opleiding en Didactiek werd het Examenbureau al per 1 januari 2006 verzelfstandigd. Ook andere veelbelovende activiteiten van deze onderneming zullen in de toekomst zelfstandig verder gaan en wel in IVIO-Didactiek, IVIO-Arbeid en IVIO-Integratie.'

De KMM Groep wil toe naar een verzameling van bedrijven die renderen én voor kwalitatief beter en betaalbaar onderwijs zorgen. Het doel is ondernemend onderwijs met als achtergrond, indachtig de principes van wijlen Kohnstamm, de lerende mens volledig tot zijn en haar recht te laten komen. Taken, units en modules en aandacht voor de individuele mens - de rode draad voor het werk van IVIO - droegen na de oorlog bij aan verbetering van het onderwijssysteem in Nederland. Professor Kohnstamm's drijfveer was sociale bewogenheid,

tegenwoordig spreken we van maatschappelijke betrokkenheid, maatschappelijk ondernemen. Nu, net als toen, spelen belangrijke vraagstukken over arbeid en onderwijs, hét vlak waarop IVIO een grote deskundigheid ontwikkelde. IVIO-bedrijven spreken over 'de drang om ons in te zetten voor individuen om wie het in de vraagstukken over arbeid en onderwijs gaat'. Het zit in het DNA van IVIO gebakken. Nog altijd vormt de arbeidsmarkt een primair aandachtsgebied, met name voor IVIO-Opleiding en Didactiek en IVIO-Personeelsbank. Het gaat daarbij onder meer om educatie- en werkgelegenheidsprojecten die verder gaan dan scholing.

Kohnstamm's 'actualiseren' blijft een belangrijke pijler. Niet alleen in de betekenis van het op peil houden van de eigen kennis, maar ook in de zin van het omzetten van het aanwezige potentieel in werkelijke vermogens. De mens bewust maken van wat hij/zij kan presteren en mogelijkheden werkelijkheid laten worden.

Zoals al werd aangegeven, gaat de KMM Groep voor de toekomst uit van een 'cirkel van IVIO-bedrijven'. Deze bedrijven hebben een brede waaier aan diensten en zijn daarin dermate complementair dat ze in het reguliere onderwijs actief kunnen zijn. De

Groep beschikt over een uitstekende, beproefde didactische methode, vakkundige en ervaren docenten, goede toetsingsmogelijkheden en een boekhandel en uitgeverij voor onderwijs- en educatief materiaal. Dit wordt binnen IVIO met 'ondernemend onderwijs' bedoeld. Het plan voor de toekomst is zo mogelijk te komen tot een schooltype dat beter presteert en kostenbewuster werkt dan de overheidsgefinancierde scholen. Dit lijkt weer op de tijd dat dankzij IVIO VGLO onderwijs kon opbloeien. Wat de overheid laat liggen, pikt IVIO op.

Onderwijs is volgens het management van de IVIO-bedrijven een miljarde markt, die veel efficiënter dan nu het geval is, kan worden aangestuurd. IVIO is ervan overtuigd meer kwaliteit te kunnen leveren tegen minder kosten. De overheid kan de outputvoorwaarden vaststellen en controleren, maar het onderwijs zelf kan grotendeels aan de markt worden overgelaten. IVIO wil in de markt verandering én verbetering bewerkstelligen. Om die reden trekt IVIO mensen aan die gedreven zijn het onderwijs te verbeteren. Dat gebeurde in het verleden, dat gebeurt vandaag de dag en het zal ook voor de toekomst het beleid zijn.

Lonel Santee

IVIO-Opleiding en Didactiek – innovatie in integratie en arbeidstoerusting

Voorjaar 2006. Met Lonel Santee op weg naar Utrecht, naar het Bureau Inburgering van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente. Lonel Santee is directeur van IVIO-Opleiding en Didactiek en heeft dagelijks te maken met vraagstukken over inburgering en integratie. IVIO-Opleiding en Didactiek verzorgt al enkele jaren in gemeenten en samen met ROC's of welzijnsinstellingen trajecten voor de inburgering van oudkomers en nieuwkomers. De programma's worden op maat voor de doelgroep en in nauw overleg met de opdrachtgever(s) samengesteld. In de trajecten werkt de organisatie met eigen trainers. Dat gebeurt onder meer sinds 2003 in Utrecht ten behoeve van inburgeringstrajecten voor groepen oudkomers en nieuwkomers. Het Bureau Inburgering van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van Utrecht ziet inburgering als het onmisbare fundament voor integratie. Het inburgeringprogramma van Utrecht beoogt achterstanden te voorkomen en weg te werken en gelijke kansen en perspectieven voor inburgeraars te creëren. Het credo luidt: 'Geen enkele nieuwkomer mag oudkomer worden'.

IVIO-Opleiding en Didactiek richt zich op doelgroepen met een afstand of dreigende afstand tot arbeid of regulier onderwijs. De visie van Kohnstamm is verankerd in de visie die de organisatie op ontwikkeling heeft: goed leren mogelijk maken voor iedereen, op elk niveau en in iedere situatie, waarbij maatwerk centraal staat. Het daarbij gehanteerde concept van Kohnstamm van individualiseren van het aanbod, activeren van de cursist en actualiseren van de leerstof is succesvol gebleken. Lonel Santee: 'Kohnstamm werd door zijn afwijkende en vernieuwende visie een grote uitdaging voor het vaste stelsel van onderwijs. Hij zag dat scholing tal van problemen in de samenleving kan oplossen. Als opleider draag je daarom ook een grote verantwoordelijkheid. Kohnstamm keek naar mogelijkheden, wilde mensen uitdagen, niet vastkaderen met een opleiding. Hij deed aan wat we nu arbeidsmarktrelevant werk noemen, leren waaraan behoefte is en dat past bij je mogelijkheden. Perspectiefrijk werken. Dat benaderen we nu ook. Opleiden met en voor de toekomst.' IVIO-Opleiding en Didactiek kende tot nu toe twee productgroepen, de ene

Een groep cursisten toont trots het behaalde certificaat.

voor het opleiden, begeleiden of trainen van mensen, de andere voor het ontwikkelen van nieuwe didactische producten. Die twee groepen interacteren veelal, onder meer omdat Didactiek leermiddelen maakt voor Opleiding en Opleiding voeding geeft aan Didactiek. Alles wordt ontwikkeld via een creatieve en, tegelijk, toch systematische aanpak. 'De kwaliteit van onze producten gaat ons zeer aan het hart', zegt Lonel Santee. Die kwaliteit wordt voor een belangrijk deel bepaald door de mate van zorgvuldigheid waarmee we het ontwerp- of ontwikkelingsproces doorlopen.'

De producten of diensten omvatten adviezen, methodieken, leerplannen, leermiddelen of toetsen waarvoor de opdracht uit zeer diverse markten kan komen met een grote verscheidenheid van doelgroepen. Uiteraard worden de diensten tijdens de ontwikkeling in de praktijk getest. Ze worden getoetst bij een groep van gebruikers of in een klankbordgroep. Pas daarna volgt het definitieve ontwerp en wordt het sein voor de definitieve ontwikkeling op groen gezet. 'Vaak gebruiken we pilotprojecten als manier om een product goed (uit) te ontwikkelen. De ingevulde checklijst wordt ook

gebruikt om de benodigde tijd en de gemaakte kosten te bepalen wat van belang is voor het maken van een goede offerte voor de opdrachtgever.' De adviseurs bedienen ieder bepaalde product/marktcombinaties, bijvoorbeeld inburgering of competentiegericht onderwijs. Ze activeren en onderhouden daarvoor hun eigen netwerk en zorgen ervoor dat ze de ontwikkelingen van markten of het productgebied terdege kennen. Binnen de organisatie van IVIO-Opleiding en Didactiek worden tussen de taakgebieden verbindingen gelegd en wordt een productaanbod ontwikkeld waar vraag naar is.

IVIO-Opleiding en Didactiek voert sinds 2004 in het kader van het Amsterdamse gemeentelijke 'Taal Werkt' projecten uit. Burgers uit bepaalde doelgroepen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, kunnen een taalcursus volgen als steun bij het verwerven van een zinvolle positie in de samenleving. Behalve dat Amsterdamse burgers hun taalachterstand kunnen wegwerken, biedt de gemeente de taalscholing ook in combinatie met een reïntegratietraject naar werk of maatschappelijke participatie aan. Cursisten werken een bepaald aantal weken onder begeleiding van een trainer aan de algemene grammatica,

oefenen lezen, schrijven, spreken en luisteren en het geven van presentaties. De deelnemers ontvangen boeken, gericht op taal- en studievvaardigheden, en een cursusmap. Het lesmateriaal bevat ook een cd-rom. Deelnemers kunnen thuis of op de werkplek hiermee aan de slag. Als vervolg kunnen modules dienen met als thema 'taal en werk', formeel en informeel taalgebruik in samenwerken, communiceren en bij conflicten. Zodat de cursisten direct in de praktijk het Nederlands kunnen toepassen en verbeteren.

Voor de deelnemers, die allemaal al vele jaren in Nederland wonen en in leeftijd tussen de 35 en 55 jaar zijn, zijn de lessen pittig. Het aanvullen van een tekst met woorden uit een luisteroefening, over de historie van en een bezoek aan Amsterdam, valt sommigen zichtbaar moeilijk. 'Schoonnen' schrijft een van hen in plaats van schoenen. Wat betekent 'onafhankelijk' eigenlijk? En 'uitgangspunt', hoe schrijf je dat? Toch slaan ze zich er onder leiding van de immer optimistische trainer Margaret Lionarons met wat humor, gemeenschapsgevoel en wederzijdse hulp doorheen. Zonder uitzondering wonen ze allemaal al geruime tijd in Nederland, in duur variërend van zeven tot 33 jaar. Mevrouw Khadija

Ouasmine-Kerroumi uit Marokko is 15 jaar in Nederland. 'Toen dit aanbod kwam, wilde ik direct mee doen. Ik hoorde erover van een leidinggevende. Waarom ik wil meedoen? Werken in de schoonmaak is zwaar, je werkt met chloor en zo. Ik wil wel graag wat anders gaan doen.'

Magna Tabatatae, assistent-kok, afkomstig uit Iran en 15 jaar in Nederland: 'Voor allochtonen is contact met mensen en het hebben van werk belangrijk. Door deze cursus ben ik meer Nederlands gaan praten. Ik wilde heel graag meedoen.'

IVIO-Opleiding en Didactiek behoort tot de kleine groep taalaanbieders en biedt een scala aan mogelijkheden voor taal op maat aan, variërend van alfabetisering tot vaktaal, algehele niveauverhoging of één van de deelvaardigheden, individueel, groepsgevoels, op locatie en 'on the job'. De taaltrajecten duren in principe maximaal 6 maanden met een mogelijkheid tot verlenging van nog eens 6 maanden. Een kortere taalscholing is, als dit beter past in een traject, ook mogelijk. Het algemene doel van het traject taalvaardigheden is om de

Inburgering is een belangrijk werkterrein voor IVIO-Opleiding en Didactiek.

taalproblemen die de deelnemer ondervindt zo snel mogelijk weg te nemen zodat een vervolgtraject mogelijk wordt. De taaltrainingen maken de deelnemers vaardiger op het gebied van spreken, luisteren, schrijven en lezen teneinde in werk en maatschappij beter te functioneren. Integratie van de dagelijkse taal- en praktijksituaties in de trainingen hebben een positieve invloed op de herkenning van die situaties, op de motivatie en op het leerproces. Het traject taalvaardigheden stelt de deelnemer in staat de taal voor zelfredzaamheid in de maatschappij en in het werk beter te beheersen. De deelnemers raken zo meer betrokken in situaties die zich voordoen. Zij durven te vragen, te informeren, te reageren, te solliciteren en te studeren.'

Vanuit een zorginstelling waarvoor IVIO-Opleiding en Didactiek een dergelijke cursus organiseerde, luidde de reactie: 'Het is fantastisch dat we dit kunnen doen. Er gebeurt nu iets voor een groep die bij cursussen niet altijd vooraan staat. Het merendeel van de deelnemers is vrouw en boven de veertig. Zij hebben echt het gevoel dat zij nu aan de beurt zijn, eens in de schijnwerper staan en een kans krijgen. Dat verklaart, denk ik, de hoge aanmelding voor de cursussen. Het is, zo is gebleken, ook belangrijk dat het

geleerde een vervolg krijgt en te zorgen voor herhaling, omdat veel weer verloren gaat als het niet wordt bijgehouden.'

Directeur Lonel Santee faciliteert zijn adviseurs en houdt tegelijkertijd de balans tussen inhoud, prestaties en kosten in het oog. 'Ik wil de medewerkers en externe opleiders zodanig faciliteren, dat een optimaal scholings- en trainingstraject voor onze specifieke doelgroepen kan ontstaan. Onze insteek is competentiegericht opleiden, wat vraagt om motivatie en de bereidheid tot leren van het individu, maar ook dat de omgeving erbij betrokken wordt en zich betrokken voelt.'

'Als onderdeel van de KMM Groep ontwikkelen we ons als een echt commercieel opererend bedrijf. Er staat continu druk op de ketel. Enerzijds is de organisatie bezig met kwaliteit, onderwijs, passende trajecten en vraagsturing, anderzijds dienen aan het eind van de dag voorafgestelde resultaten behaald te zijn. Waarbij het er niet om gaat diensten tot elke prijs af te zetten. Bij voorkeur stellen de adviseurs samen met de opdrachtgever de resultaatverplichtingen op en houden ze de handhaving van het niveau in eigen hand. Daarop en niet of deelnemers aan een traject een 80% aanwezigheidsscore behaald hebben, wil men afgerekend worden.'

Toekomst. Vanuit IVIO-Opleiding en Didactiek worden de onderdelen IVIO-Didactiek, IVIO-Integratie en IVIO-Arbeid tot bedrijven verzelfstandigd. In alle activiteiten zullen naast bedrijfsbeleidtechnische aspecten de didactische principes tot uitgangspunten genomen worden. 'Vlotbrug tussen school en samenleving' werd de organisatie genoemd. Opdrachtgevers moeten meer geïnteresseerd worden in de historie, in de basisprincipes van Kohnstamm die mede aan onze expertise en betrokkenheid ten grondslag liggen. Lonel Santee: 'We hebben daarmee een geweldige geschiedenis van scholing en onderwijs voor doelgroepen en individuen die minder kansrijk zijn. Wij bieden 'wegen naar de toekomst'.'

De organisatie wil Kohnstamm's basisprincipes meer naar voren halen en zich met 70 jaar historie als opleidingsinstituut in de markt meer van andere opleiders gaan onderscheiden. Dit gebeurt onder meer via IVIO-Didactiek dat onderwijsmateriaal voor IVIO bedrijven en externe opdrachtgevers gaat ontwikkelen. Verder worden de activiteiten rond inburgering en arbeidstoeleiding onderscheiden in overheids- en commerciële marktopdrachten en in aparte, nieuwe IVIO-bedrijven ondergebracht. Dit om IVIO-Opleiding en Didactiek minder kwetsbaar te maken

voor de onzekere invloeden van de onderwijsmarkt die zo sterk door politieke besluiten wordt beïnvloed.

Het streven is erop gericht meer toegevoegde waarde te realiseren door een uitstekende kennis van de markt, bijvoorbeeld over de reïntegratie en arbeidstoeleiding. Zo kan een bijdrage geleverd worden om verschillende geldstromen die min of meer voor hetzelfde doel bestemd zijn, gekoppeld worden en een nieuwe, meer op vraag en behoefte (vraaggestuurd) afgestemde bestemming krijgen.

Nieuwe markten bieden nieuwe mogelijkheden. De Nieuwe Wet Integratie die in de zomer van 2006 door het parlement werd aanvaard en per 1 januari 2007 ingaat, opent de opleidingsmarkt voor particuliere opleiders. Denk daarbij aan de mogelijkheden om taal- en integratietrajecten van nieuwkomers te verzorgen. Karmac en IVIO-Opleiding en Didactiek studeren verder op de mogelijkheid trainingen in de sociale werkvoorziening, een segment van de gesubsidieerde arbeid, te verzorgen. Als particulier bedrijf en opleider denken beide bedrijven door samenwerking, en de eventuele inbreng van derden, de opleidingen en de organisatie van de sociale werkvoorziening beter te kunnen organiseren.

Voor het opleidings- en onderwijsbe-

drijf wordt het een grote uitdaging evenwichtig en vanuit een gecalculeerd risico mee te groeien met het verwachte groeiend aantal opdrachten. Strategisch denken, op de hoogte zijn van marktontwikkelingen, overheidsbeleid en financieringsstromen en op de juiste wijze op het juiste tijdstip met het juiste aanbod komen, zijn cruciale elementen. Het idee is om naast de grote gemeenten (de G4) ook meer te doen voor potentiële opdrachtgevers die behoren tot de zogenaamde G31-gemeenten. Lonel Santee: 'We werken vanuit een inno-

vatieve aanpak om een passend antwoord te vinden op wensen rondom arbeidstoeleiding en -toerusting. Dat vergt veel meer dan een cursusboekje schrijven. We zitten volop in een opbouwfase, zoeken nog naar de continuïteit. Bij een vraag voor een potentieel aanbod studeren we of het op onze weg ligt, qua mankracht en didactiek, op de positie die we willen innemen, of het financieel uit kan. We zien mogelijkheden, we willen investeren in de organisatie, met de focus op de komende jaren, zodat we meer projecten aan kunnen.'

Verskillende deelnemers aan IVIO-trajecten behaalden het landelijk erkende certificaat Inburgering Oudkomers.

Jaco van Roon

IVIO-Personeelsbank - capaciteit in meervoud

2006. In een van de twee rode torens op het MAC³PARK aan de Pascallaan is IVIO-Personeelsbank gevestigd. Dit bedrijf is als intermediair actief in het doen opleiden en scholen van volwassenen. Dat wil zeggen: IVIO-Personeelsbank werft, selecteert en detacheert trainers, docenten, praktijkopleiders en ander onderwijs- en opleidingskundig personeel. En al deze kenniswerkers worden bemiddeld in uiteenlopende organisaties en bedrijven: in het beroeps- en volwassenenonderwijs, zoals regionale opleidingscentra (ROC's) en hogescholen. Maar ook reïntegratiebedrijven, gemeenten, trainingsbureaus en opleidingsafdelingen van bedrijven maken gebruik van de service om snel over gekwalificeerd personeel te beschikken. Bijvoorbeeld ten behoeve van tijdelijke activiteiten in het kader van specifieke projecten. Of ten tijde van onderbezetting vanwege ziekte of afwezigheid. IVIO-Personeelsbank beschikt over een zeer aanzienlijk netwerk. Daarin zijn kandidaten opgenomen met diverse achtergronden en specialismen en met verschillende ervaringsniveaus.

Werving en selectie vormen een tijdrovende aangelegenheid. Bovendien zijn eigen wervingskanalen vaak niet

toereikend, en al helemaal niet wanneer het kortlopende projecten betreft. Of wanneer gespecialiseerde trainers of opleiders worden gezocht. Of wanneer een opdracht buiten de eigen regio moet worden uitgevoerd. Jaco van Roon, directeur van IVIO-Personeelsbank: 'Tien tegen één dat wij deze specifieke kandidaat uit precies die regio in ons netwerk hebben. Anders geformuleerd: IVIO-Personeelsbank verstaat de kunst om resultaatgericht te bemiddelen tussen vraag naar en aanbod van gekwalificeerde en ervaren kandidaten.'

In een markt met vele aanbieders onderscheidt IVIO-Personeelsbank zich door het bieden van toegevoegde waarde. Voor zowel opdrachtgever als kandidaat. Jaco van Roon: 'Voortgekomen uit een langdurige (want 70-jarige) traditie op het gebied van opleiding, scholing en educatie, weet IVIO-Personeelsbank om welke vakinhoudelijke kennis en specifiek benodigde competenties en vaardigheden het anno nu gaat. En dan vooral binnen de branches *Inburgering & Scholing* en *Onderwijs & Opleiding*. Daarnaast onderscheiden de medewerkers van IVIO-Personeelsbank zich door een uiterst persoonlijke en

zorgvuldige benadering en door een intensieve betrokkenheid.’

IVIO-Personeelsbank beschikt inmiddels over ruim drieduizend kandidaten, en werkt dan ook onder de leus ‘Capaciteit in meervoud’. Er zijn dagen waarop in diverse steden en binnen tal van projecten enkele honderden trainers van IVIO-Personeelsbank met even zoveel grote en kleine groepen cursisten aan het werk zijn. Vacatures die het bedrijf voor zijn opdrachtgevers invult, lopen – vanzelfsprekend – sterk uiteen: van een docent Calculatie en statistiek, een trainer Capaciteitsplanning, een ervaringsdeskundige Internationale inkoop van kleding, tot intakers, trainers Nederlands als tweede taal (NT2), trajectbegeleiders en projectleiders.

Behalve dat IVIO-Personeelsbank zich bezig houdt met het werven, selecteren en detacheren – in één woord: bemiddelen – van docenten, trainers, praktijkopleiders en andere vakmensen, wordt in de totale opdrachtenportefeuille het aandeel poolmanagement steeds groter. Met een *pool* wordt letterlijk bedoeld: een groepering in één geheel c.q. een overeenkomst om tegen vastgestelde prijzen te werken en te leveren.

Het opzetten, faciliteren en aansturen van een pool op het gebied van

bedrijfsopleidingen, scholing en educatie is maatwerk. Met als uitkomst, in ieder geval: gegarandeerde flexibiliteit en continuïteit. Ideaal in het geval van (onverwacht) verhoogd werkaanbod of andere onvoorziene ontwikkelingen. IVIO-Personeelsbank kan er dan voor zorgen dat er permanent voldoende ervaren en gekwalificeerde kandidaten voorhanden zijn. In de afgelopen jaren heeft IVIO-Personeelsbank voor diverse opdrachtgevers grote en kleine pools samengesteld en gemanaged. Pools bijvoorbeeld met docenten Alfabetisering, trainers-NT2, trainers Inburgering, trainers-ICT, stagebegeleiders, trainers Communicatieve vaardigheden, trainers Beroepskwalificerende scholing, enzovoort. Jaco van Roon: ‘Verreweg de meeste van deze pools worden gedurende een periode van vele jaren ingezet. In die gevallen is dan ook sprake van een intensieve samenwerking tussen IVIO-Personeelsbank en zijn opdrachtgevers. Daardoor kan steeds adequaat en snel worden ingespeeld op de wensen die bij het uitvoeren van de diverse kernactiviteiten van de opdrachtgever ontstaan.’

In poolmanagement verzorgt IVIO-Personeelsbank de werving, selectie en inzetbaarheid van de kandidaten. Plus alle benodigde contractuele en

administratieve zaken. Ook activiteiten met betrekking tot voorlichting, opleiding en begeleiding worden desgewenst ter hand genomen. Evenals – vanzelfsprekend – de eventuele ziektevervanging. In alle gevallen worden de kandidaten steeds (en meestal exclusief) bij dezelfde organisatie respectievelijk bij hetzelfde bedrijf ingezet. Daardoor is er, ook in het geval van tijdelijke, kortdurende contracten, sprake van een sterke binding en een grote mate van betrokkenheid van de kandidaten bij de organisatie waarvoor ze werkzaam zijn. Jaco van Roon: 'Vanuit de opdrachtgever

beschouwd, levert poolmanagement nogal wat voordelen op. Zo is gevraagd personeel op afroep, dus continue en tijdig, beschikbaar. De mogelijkheden van flexibel en systematisch plannen zijn dan ook uitermate groot. En doordat IVIO-Personeelsbank de desbetreffende kandidaten gericht werft, selecteert en, waar nodig, begeleidt, is de kwaliteit van die toegevoegde waarde buitengewoon groot. Door een dergelijke manier van (samen)werken zijn bovendien alle personeelskosten én vooraf én nauwkeurig te budgetteren.'

Een docente van IVIO-Personeelsbank temidden van haar cursisten.

Bij het detacheren van trainers en docenten in het volwassenen- en beroepsonderwijs streeft IVIO-Personeelsbank steeds naar de beste combinatie, de perfecte match. Jaco van Roon: 'Wij willen voor onze opdrachtgevers altijd de beste docenten en trainers vinden. We luisteren daarvoor heel goed naar de opdrachtgevers, kijken naar de markt, naar de kandidaten ook, en proberen creatief en met kennis van zaken in te spelen op vragen die bestaan of zullen ontstaan. Dat vinden we onze taak en kunnen we goed. Wat wij doen, bestaat eigenlijk uit drie elementen: emotie, commitment en erkenning. Commitment staat aan de basis van resultaat. En een goed resultaat bete-

kent emotie en erkenning, in vele vormen. Daarin zien we terug wat we gedaan of betekend hebben. We vragen ons daarom voortdurend af of we er, naar de mogelijkheden gemeten, alles aan gedaan hebben om de juiste match, de juiste verbindingen, tot stand te brengen.'

Activeren als principe van Kohnstamm heeft in onderwijsleertrajecten verschillende betekenissen. In een goed traject komen ze, allemaal voor, ook vandaag-de-dag. IVIO-Personeelsbank houdt ze in workshops voor de eigen trainers in de volgende bewoordingen voor:

- Zorg dat de cursisten leren door doen. Geef hen opdrachten waarin

Workshop van IVIO-Personeelsbank.

ze handelend moeten optreden. Leer hen daarbij gebruik te maken van de aangeboden kennis en aanwijzingen.

- Zorg dat de cursisten inzicht verwerven via reflectie op hun handelingen en ervaringen. Geef feedback en stimuleer het formuleren van generalisaties en gevalsoverstijgende inzichten. Laat hen relaties leggen met 'theorie'.
- Zorg dat de cursisten hun externe realiteit inbrengen. Vraag naar ervaringen en behoeften. Beweeg hen om toepassingen te formuleren voor hun eigen leef- of werksituatie. Geef hen daarvoor opdrachten. Zorg dat het leerproces zich uitstrekt over de muren van de cursusruimte heen.
- Zorg dat de cursisten het eigen leerproces ter hand nemen. Leer planmatig te handelen en planmatig te leren. Help hen leerdoelen te formuleren en leeractiviteiten te plannen, uit te voeren en te evalueren.
- Zorg dat de cursisten een positieve houding ontwikkelen ten opzichte van de inhoud van de cursus. Zorg dat ze er persoonlijk bij betrokken raken en dat ze het gevoel hebben er greep op te kunnen krijgen.

Toekomst. 'De wind mee.' Zo vat Jaco van Roon de huidige ontwikkeling tussen zijn onderneming en de

markt samen. Adequaat inspelen op vragen van opdrachtgevers en het leveren van een goed product zijn belangrijke vereisten. Dat immers bezorgt de onderneming positieve mond-tot-mond reclame, wat van doorslaggevend belang kan zijn. Dat de wind meezit, blijkt uit markten die de komende jaren beschikbaar komen voor diensten die IVIO-Personeelsbank nu levert, maar ook in het voornemen en de uitdaging om nieuwe diensten te ontwikkelen. Het payroll-concept is daarvan een goed voorbeeld. IVIO-Personeelsbank zette dit product eind 2005 in de markt. Een innovatief, toekomstgericht product om onderwijsinstellingen werk uit handen te nemen. (Een payrollbedrijf neemt medewerkers in loondienst en neemt het werkgeverschap op zich.) IVIO-Personeelsbank richt zich daarbij, als branche-specifieke organisatie, op de gebieden onderwijs, opleidingen en trainingen, en neemt voor een opdrachtgever desgewenst het hele traject op zich: van overname van het werkgeverschap tot en met de salarisadministratie. De werkwijze biedt grote voordelen: men beschikt op het gewenste tijdstip en voor de gewenste duur over eigen docenten en trainers zonder dat men de daarbij horende administratie hoeft te verzorgen of het juridische werkgeversrisico loopt. IVIO-

Personeelsbank ziet payroll als een belangrijke toegevoegde waarde voor andere activiteiten.

‘Wij maken werk van mensen. Het gaat in onze branche om de perfecte match tussen de vraag van de opdrachtgever en het aanbod van de kandidaat,’ zegt directeur Jaco van Roon. ‘De kandidaat moet uiteraard voldoen aan de hoogste standaard. IVIO-Personeelsbank besloot daartoe tot een pilot om in 2005/2006 ruim honderdvijftig van zijn trainers in de gelegenheid te stellen de didactische deskundigheid doelgericht (verder) te ontwikkelen.’

Samen met IVIO-Opleiding en Didactiek en het CLU Onderwijskundig Adviesbureau van de Universiteit van Utrecht ontwikkelde IVIO-Personeelsbank workshops die betrekking hebben op specifiek didactische thema's uit de lespraktijk. Het programma omvat tien workshops van elk een halve dag. Twee ervan zijn in het kader van de pilot verplicht ('Activerende didactiek' en 'Differentiëren met behulp van opdrachten'). Voor een derde workshop kan een trainer kiezen uit acht andere workshops met uitdagende titels als 'Omgaan met emoties', 'Managen van tijd, inhoud en interactie', 'Cultuurverschillen' en 'Leren leren/zelfstandig leren'.

IVIO-Personeelsbank wil zo de professionaliteit van zijn trainers verbeteren en uitdrukken in een didactisch kwaliteitscertificaat. Het certificaat staat voor een bepaald niveau van didactisch handelen dat opdrachtgevers van de trainers van IVIO-Personeelsbank mogen verwachten. Voor trainers is dit interessant omdat ze daarmee een streepje voor krijgen op niet-gekeurmerkte collega's. Het ideaal is dat de IVIO-trainer door zijn of haar benadering ten aanzien van individualiseren, activeren en actualiseren herkenbaar is. IVIO-Personeelsbank wil zo meer voor marktpartijen gaan betekenen. Bijvoorbeeld voor ROC's die meer marktgericht gaan werken.

Jaco van Roon: 'ROC's gaan steeds meer ondernemen en marktgericht en marktbewuster werken. We zien steeds meer dat gewerkt wordt met een (kleine) kern van vaste docenten en dat de overige inzet van medewerkers flexibel wordt ingevuld. Bij het vormen en inzetten van de flexibele schil speelt IVIO-Personeelsbank dan een prominente rol. Daarom hebben we voor onze workshop op de Congresdag rond het 70-jarig bestaan van IVIO gekozen voor het thema *ROC's in de markt*. Vanuit twee ROC's horen we hoe ze vandaag de dag c.q. in de nabije toekomst willen acteren: de één sterk marktgericht en de ander in het onderwijs vooral individueel gericht.'

Het onderwijs is gebaat bij ondernemend denken en werken. Bij ondernemend, flexibel en efficiënt onderwijs hoort een bepaald type docent, iemand die meer trainer is, of coach, de begeleidende rol op zich kan nemen, en leerlingen zelf verantwoordelijk kan laten zijn.

IVIO-Personeelsbank is met ROC's in gesprek om te kijken hoe we kunnen samenwerken, hoe wij op het gebied van personeel, human resource management (hrm), een toegevoegde waarde kunnen leveren. Denk in het verlengde hiervan ook aan de door IVIO-Personeelsbank ontwikkelde workshops. Veel docenten hebben enkele decennia geleden hun opleiding gevolgd. Met het verbeteren van de didactische kwaliteit, zouden zij gebaat zijn bij deelname aan de workshops.'

IVIO-Personeelsbank kan zich in dat kader helemaal vinden in de jongste visie van het door de regering ingestelde Innovatieplatform dat met het rapport 'Leren excelleren' zijn visie gaf op de toekomst van het onderwijs. De kern luidt: de maximale ontwikkeling van alle talenten waarover de Nederlandse bevolking beschikt, is van doorslaggevende betekenis voor de toekomst van ons land. De onderwijssystemen tot dusver hebben onvoldoende tot de ontwikkeling van talenten van leerlingen en studenten

geleid. Leerlingen, studenten en ouders moeten daarom meer mogelijkheden krijgen onderwijs te kiezen dat bij hen past en waarin docenten hun professionaliteit voldoende kunnen benutten. Het platform pleit voor meer ruimte op scholen, regelvrije experimenten, differentiatie van onderwijs-beroepen, en meer bij- en nascholing van onderwijsgevend. Innovatie in Nederland komt pas echt tot stand in een cultuur waarin mensen durven te excelleren, waarin ambitie centraal staat en waarin ondernemerschap bevorderd wordt.

Jaco van Roon beoordeelt de setting van IVIO-Personeelsbank binnen de KMM Groep als positief. De KMM Groep heeft vooral een belangrijke ondersteunende en faciliterende functie. Denk alleen al aan zaken als gebouwen en ict. Komt bij dat er in een groter verband meer ruimte is voor investeringen, of mogelijkheden zijn voor overnames. Belangrijk is dat wij naar eigen goedgevoelen onze activiteiten kunnen ontplooiën. De ruimte daarvoor is groot. We zijn in hoge mate autonoom, en dat is een absolute charme. Dat er resultaten behaald moeten worden, is geen last, maar een uitdaging. We hebben voor de komende jaren onze doelen gesteld, en doen er vanzelfsprekend alles aan om die te realiseren.'

Emil Roelofs

Wereldschool - modern afstandsonderwijs buiten én binnen de grenzen

2006. Hoewel de Wereldschool binnen Stichting IVIO een eigen leven leidde, paste het geboden onderwijs binnen de filosofie van Kohnstamm van individueel gericht schriftelijke, modulair onderwijs. De leerlingen in het buitenland werden geholpen zich te activeren en te actualiseren, in dit geval via de begeleidende ouder als lekendocent. Efficiënt opleiden, zonder franjes, luidde en luidt het streven. Directeur Emil Roelofs: 'Wij verkopen diensten waarvoor we in de regel geen offertes maken, maar wel heel veel reclame en promotie, onder meer via expat- en emigratiebeurzen. Onze dienst of product is dat, als ouders weer terug in Nederland of Vlaanderen zijn, het kind cognitief gezien zonder probleem naar school kan.'

De Wereldschool heeft de hele wereld als klaslokaal en werkt minder 'business to business' dan de overige IVIO-bedrijven maar meer 'business to consumer', direct met de klant. Dit zijn doorgaans de ouders die naar het buitenland vertrekken en willen dat hun kind in het buitenland Nederlandstalig onderwijs volgt. De Wereldschool is vanaf het begin met

1.300-1.500 leerlingen per jaar een redelijk stabiel onderdeel van IVIO gebleken. Een even trouwe groep klanten vormen de zendelingen die veelal voor een categorale organisatie met het gezin voor een bepaalde tijd worden uitgezonden. De meeste leerlingen hebben een vaste verblijfplaats, een kleine minderheid trekt met de ouders rond, per boot of per auto of trein. De Wereldschool is overigens gevoelig gebleken voor internationale politieke en economische malaise. Emil Roelofs: 'De laatste jaren bijvoorbeeld leidden de ziekte SARS en de Amerikaanse inval in Irak tot een afname van het aantal leerlingen. Maar bij de eerste tekenen van verbetering trad ook weer een vlot herstel in.'

De school bereikt tegen aanzienlijk minder kosten dan een leerling in Nederland kost dezelfde resultaten. Kinderen, eenmaal terug in Nederland, doen het even goed of zelfs beter dan leerlingen die op hetzelfde niveau zitten. De Wereldschool biedt onderwijs voor de basisschool vanaf peuters en kleuters maar ook voor de volledige onderbouw havo/vwo, Nederlands voor havo, vwo

en het International Baccalaureaat (IB). Als leerlingen de bovenbouwleeftijd bereikt hebben, komen ze meestal terug naar Nederland of ze gaan naar een internationale school of high-school in het betreffende land.

Het onderwijs is in handen van een sterk eigen netwerk van part-time docenten, vaak mensen die zelf in het onderwijs werken en ervaring hebben met wonen en/of lesgeven in het buitenland. Jonge kinderen krijgen les van de ouders maar als ze opgroeien, nemen ze het contact met de vakdocent in Nederland van hun ouders over.

De Wereldschool bedient zich voor het onderwijsmateriaal van het aanbod van de betere educatieve uitgevers. Emil Roelofs: 'Het materiaal is kwalitei-

tatief van hoog niveau en voldoet aan de kerndoelen van het basisonderwijs. We maken daar zelf een handleiding voor de lesgevende leek bij, eventueel aangevuld met interactieve cd-roms of een cd met geluidsfragmenten. Je compenseert wat de docent in de klas doet. We werken met bevoegde docenten en krijgen ook de inspecteur van onderwijs op bezoek. We vallen buiten de leerplichtwet, maar de overheid erkent ons zolang het onderwijs in het buitenland plaatsvindt.'

Van een eiland voor de kust van Maleisië stuurde een moeder de Wereldschool het bericht dat de kleuterpakketten voor haar twee kinderen hadden geleid tot de vorming van een gemengde kleuterklas met lokale bewoners. Kort daarna zorgde de

Vanuit het eigen magazijn stuurt de Wereldschool het lesmateriaal naar leerlingen over de hele wereld.

Indonesische regering voor een onderwijzer op het eiland, waarna de Nederlandse niet alleen haar kinderen les gaf maar zich ook bekommerde om lees- en schrijflessen voor volwassenen op het eiland.

De basis van de lespakketten vormt het reguliere onderwijsmateriaal dat ook in het reguliere onderwijs op Nederlandse scholen wordt gebruikt. De Wereldschool schrijft hier zelf de handleiding voor ouders (basisonderwijs) of de leerling (voortgezet onderwijs) bij. Doel is in eerste instantie aan te sluiten bij de schoolsituatie in Nederland. Immers, als de leerlingen weer naar Nederland of België terugkeren, dienen ze met zo min mogelijk problemen te kunnen instromen in het reguliere onderwijs. Anderzijds

probeert de Wereldschool wel degelijk aan te sluiten bij de lokale situatie, of een kind nu op zee verblijft of in Australië, de Filippijnen of op Madagaskar woont. Als in een taalles gesproken wordt over sneeuw of over de Elfstedentocht vinden de ouders in het lesmateriaal allerlei suggesties om samen met het kind de plaatselijke situatie, waar ook ter wereld, te bekijken. Hetzelfde geldt voor verkeerssituaties. Immers het leren van Nederlandse verkeersborden is weinig zinvol voor een kind dat in Malawi of Sri Lanka woont waar olifanten tot het dagelijkse verkeer behoren of waar men links rijdt.

De Wereldschool werkt met alle moderne communicatie- en onderwijsmiddelen: cd-rom, dvd, Internet,

Over de hele wereld volgen elk jaar meer dan 1.300 leerlingen Nederlandstalig onderwijs via de Wereldschool.

een webbased leerlingvolgsysteem, e-mail, e-learning. Sinds de introductie van het world wide web medio jaren negentig van de vorige eeuw, is 85% van de klanten overgegaan op de e-mail en Internet als rechtstreekse lijn met de Wereldschool. Emil Roelofs: 'Tien jaar geleden ontvingen en verstuurd we elke dag de onderwijspost. Elke dag postzakken met tientallen stukken die werden gesorteerd en in de postvakken van de docenten werden gelegd. Tegenwoordig krijgen we elke dag een gewoon stapeltje post. Nagenoeg alles gaat via Internet, e-mail of faxen die overigens ook digitaal binnen komen. De programma's ontwikkelen we zelf of in samenwerking met deskundigen van AO ICT, een zusterbedrijf in de KMM Groep.'

Het moderne webbased leerlingvolgsysteem maakt de communicatie mogelijk tussen ouder/leerling en docent. De Wereldschool kan de dossiers inzien en ziet steekproefsgewijs, als er een klacht is, toe op de resultaten van de communicatie en het gevolgde onderwijs.

Een ouder die met het gezin eerst in Australië en daarna in Noorwegen woonde en jaren onderwijs van de Wereldschool afnam, liet retrospectief weten: 'De voordelen van de Wereldschool? Het programma was aangepast aan het niveau van de kinderen. Ze waren niet gebonden aan het schooljaar en konden ook werken in de (zomer)vakanties, wanneer ze niet te moe waren na een lange

De Wereldschool maakt in het onderwijs dankbaar gebruik van het Internet.

schooldag of andere dingen aan de hand hadden. Een schriftelijke cursus betekende effectief werken zonder tijdverlies door halen en brengen en zonder al teveel afgeleid te worden door een gezellige klas (hoewel dat soms ook een stimulans kan zijn). Het lesmateriaal zag er aantrekkelijk uit. Het was fijn dat er leesboeken mee-gestuurd werden, omdat we zelf niet meer zo op de hoogte zijn van hedendaagse Nederlandse schrijvers. Belangrijk punt is dat eventuele problemen altijd snel en adequaat werden opgelost. We hopen dat onze zoon volgend jaar zijn Havo-examen Nederlands kan doen en onze dochter wil nog een keer haar Vwo-diploma halen, hoewel ze dan al in Nederland studeert.'

Toekomst. Sinds 1948 hebben ruim 55.000 kinderen via de Wereldschool onderwijs gevolgd. De school kijkt vooruit, zegt Emil Roelofs. Voor kinderen die in het buitenland hebben gewoond en die terugkeren naar Nederland heeft de Wereldschool het relocatietraject opgezet, een programma waarin het kind centraal staat. Doel is een soepele terugkeer in een samenleving te bevorderen waar men wellicht nooit of lange tijd niet heeft gewoond. Ouders en kinderen worden gecoacht door een deskundige (kinderpsycholoog of pedagoog).

Het goed begeleiden in een relocatietraject van het kind kan het verschil zijn tussen succes en desillusie.

De Wereldschool wil op de toekomst voorbereid zijn. De langdurige uitzending van medewerkers door internationale ondernemingen loopt terug. Medewerkers zijn jong, ongetrouwd, blijven korter en reizen meer. Tegelijkertijd maken internationale bedrijven in het buitenland meer en meer gebruik van lokale medewerkers. Daarnaast is er de concurrentie van Nederlandse en internationale scholen ter plekke.

Maar er zijn ook nieuwe doelgroepen. Bijvoorbeeld de groeiende groep particulieren die verlof spaart, een jaar de wereld in wil en voor onderweg onderwijs voor de kinderen wil regelen. De Wereldschool startte in de zomer van 2006 ook een traject Nederlands voor kinderen van emigranten. Uit contacten op emigratiebeurzen bleek bij mensen die Nederland verlaten een grote belangstelling te bestaan ook in het buitenland de Nederlandse taal te koesteren. Voor de groeiende groep gezinnen die emigreert, is er vanaf de zomer 2006 een nieuw taalprogramma. De programma's omvatten aansprekende teksten en spannende en uitdagende oefeningen die gemiddeld twee uur per week in beslag nemen

en de kinderen interesseren om op een gedegen manier de taal te leren.

Terwijl men tot in lengte van jaren kinderen tot in de verste uithoeken van de wereld zal blijven onderwijzen ligt er ook om de hoek, in eigen land, een markt. Op dit moment biedt de Wereldschool nog hoofdzakelijk 'a-synchroon onderwijs', onderwijs waarbij er tijd zit tussen het toezenden, maken en opsturen van het onderwijsmateriaal en het beoordelen daarvan. Het streven is ook tot synchroon onderwijs over te gaan, waarbij verschillende doelgroepen denkbaar zijn. Bijvoorbeeld de groep zieke kinderen thuis en in het ziekenhuis, maar ook borderliners die niet naar

een reguliere school kunnen en kinderen die door hun ouders om principiële redenen thuis gehouden worden. De Wereldschool wil aan deze categorieën kinderen, die verspreid door het land zitten, via de modernste elektronische middelen, zoals Internet en webcams, op het eigen niveau les geven. Wie om welke reden niet op school onderwijs kan volgen, loopt tegenwoordig al snel een achterstand op. Onnodig, omdat er via het systeem van virtuele classrooms makkelijk klasjes gevormd kunnen worden. Kinderen kunnen op een bepaald tijdstip met hun computer inloggen en zo een les volgen, van huis uit, eventueel vanuit bed.

Ouders begeleiden hun kinderen in het Wereldschoolonderwijs.

Emil Roelofs: 'Voor Nederland kunnen we naar synchroon afstandsonderwijs toe met een systeem, waarbij kinderen op verschillende plaatsen in het land inloggen en, bijvoorbeeld, om half 10 's ochtends met een uurtje rekenen beginnen. De technische voorzieningen zoals Internet en de bijbehorende software, zijn beschikbaar. Die maken ook interactie mogelijk met de docent en met andere leerlingen. De scholen zijn, ondanks dat ze betaald worden voor het onderwijs aan deze groep leerlingen, daar vaak niet toe in staat. We willen hen interesseren dit onderwijs uit te besteden door bij ons onderwijs in te kopen. Overigens zou je synchroon afstandsonderwijs ook kunnen aanbieden aan het voortgezet onderwijs voor vakken waarvoor per school te weinig leerlingen zijn om er een leraar voor aan te trekken, zoals Grieks of Latijn.'

Natuurlijk wordt daarbij de digitale communicatie steeds veelzijdiger en interessanter. Op het programma staat daarom de gestage verdere ontwikkeling van het Internetonderwijssysteem. Het webbased leerlingvolgsysteem (LLVS) biedt daartoe allerlei mogelijkheden. De ouders/leerling krijgen per e-mail hun inloggegevens. In het LLVS vindt men een introductiebrief van de docent, het studierooster en een communicatieplatform. Deze gepersonali-

seerde domeinruimte biedt ruimte voor gedigitaliseerde toetsen en het vastleggen van toetsresultaten.

Een spin-off van onze primaire dienstverlening is, dat sommige eigen methoden interessant zijn voor een bredere markt. Wellicht ligt hier een toekomstige samenwerking met IVIO-Uitgeverij. Ook het synchrone afstandsonderwijs biedt mogelijkheden voor samenwerking, in dit geval met IVIO-Opleiding en Didactiek, voor afstandsonderwijs aan inburgeraars. Niet alle oud- en nieuwkomers blijken namelijk in staat om succesvol in een groep een inburgeringcursus te volgen, om diverse redenen. Sommigen zijn 'uit de boot' gevallen tijdens een inburgeringstraject, anderen kunnen niet aan een cursus deelnemen omdat ze er fysiek niet toe in staat zijn, in ploegendienst werken of vanwege ziekte van een kind thuis. Ook bestaat de kans tot een 'restgroep' te behoren waarvoor op dat moment geen cursusaanbod bestaat. Door de expertise op het terrein van inburgering van IVIO-Opleiding en Didactiek te combineren met de ervaring en kennis in -afstandsonderwijs bij de IVIO-Wereldschool kan een nieuw aanvullend aanbod worden gedaan voor inburgering. Zo kan er een vangnet onder de bestaande inburgeringactiviteiten tot stand komen.

ing. Ronald Buitenhuis

IVIO-Uitgeverij – met de lezers steeds meer op één lijn

2006. De AO-reeks maakt een revival door. IVIO startte de reeks in 1936 in de vorm van wekelijkse lessen over actuele onderwerpen en ging daags na de bevrijding, 11 mei 1945, over op de naam AO. Van de reeks zijn inmiddels meer dan 3.000 uitgaven verschenen. De reeks werd ondanks financiële tegenvallers door de Stichting IVIO in de lucht gehouden. In 1995 ging de reeks over naar Karmac. In 2003 kwamen IVIO en AO uiteindelijk weer samen in één onderneming, de KMM Groep. De vorige directeur van IVIO, Andries Greiner, die in 2003 gedeputeerde voor de Provincie Flevoland werd, is, conform de voorwaarde van de overname indertijd, tot heden hoofdredacteur van de AO-reeks gebleven. De afgelopen jaren is door KMM flink geïnvesteerd om AO opnieuw in de markt te zetten, winstgevend te maken en nieuwe verwante projecten te ontwikkelen. AO is per 1 januari 2006 in de nieuw opgerichte IVIO-Uitgeverij opgenomen, een onderneming die behalve op de uitgave van AO zich zal toeleggen op educatieve materialen, min of meer indachtig een gedeelte van de activiteiten van Stichting IVIO. Onderwijsmaterialen uit de koker van

de KMM Groep maar ook van derden, buiten de Groep, kunnen langs deze weg gerealiseerd en in de markt gezet worden. Ronald Buitenhuis, manager van IVIO-Uitgeverij: 'Het voordeel is dat de KMM Groep alles in eigen huis heeft: organisaties die het materiaal ontwikkelen, voor eigen projecten of in opdracht van derden, een uitgeverij die voor de uitgave en de marketing kan zorgen en een drukkerij die de productie ter hand neemt.' Het AO-concept om elke uitgave aan een actueel thema te wijden is niet veranderd. Wel de wijze van afzet. De abonnementenwerving die tientallen jaren op succesvolle wijze AO aan de man bracht en de markt van AO bepaalde, is verruild voor een sterke promotie van de individuele uitgaven. Vooral via Internet. Sinds 2004 heeft de AO-boekenreeks een eigen online-winkel op Internet en met succes: de winkel bemachtigde in recordtijd de tweede plaats in de top-10 van Nederlandse online-boekwinkels. Ronald Buitenhuis: 'Het succes van AO is toe te schrijven aan de introductie van de nieuwe webwinkel, de inzet van webadvertising via onder andere internetzoekmachine Google en de verbeterde publiciteit rondom de uit-

gaven. AO blijkt nog altijd een vertrouwd handelsmerk. Het doel is gebleven om op een objectieve en toegankelijke wijze hoogwaardige, exclusieve informatie voor een breed publiek te leveren. Het komt tegemoet aan mensen die over bepaalde onderwerpen bondige en heldere informatie zoeken.'

AO blijkt met name voor bedrijven, instellingen, liefdadigheidsorganisaties en ook de politiek een betrouwbaar en gerespecteerd medium. De uitgaven kenmerken zich vooral door (actuele) onderwerpen in een notendop en worden geschreven door experts. Vakbondsleider Lodewijk de Waal verzorgde een uitgave over het

jubiläum van de FNV, Eerste Kamerlid Ronald van Raak (SP), werkte mee aan een (overigens neutraal getint) boekje over de historie van het socialisme, Tweede Kamerleden Harrie van Bommel (SP) en Hans van Baalen (VVD) schreven een 'stem voor / stem tegen'-uitgave over de Europese Grondwet, de uitvoeringsorganisatie voor asielbeleid IND schreef in een unieke publicatie over 26.000 asielzoekers en het comité anti-stiervechten verzorgde een uitgave over stiervechten. Samenwerking met het ministerie van OCW en Ingrado, Vereniging voor leerplicht en RMC leidde tot een uitgave over spijbelen ter verspreiding onder scholen in het kader van de dag van de leerplichtwet. Recent verschenen een boekje over Aids, kernfusie en '100 jaar Rotary'. Een boekje over geleidehonden doet dienst als relatiegeschenk voor de KNGF. De helft van de uitgaven wordt met partners uitgevoerd in oplagen die variëren van enkele duizenden tot een enkele keer zelfs 100.000 (AO Spijbelen) die door de partners zelf worden afgenomen.

Toekomst. Voor de toekomst gaat IVIO-Uitgeverij voor de AO-reeks door met de samenwerking met grote instituten, instellingen en overheden. Het complete AO-archief tot en met 1946 – bijna 3.000 uitgaven - is

gedigitaliseerd. Wie een uitgave van Godfried Bomans uit 1946 wil hebben, kan die als PDF per e-mail toe-

gestuurd krijgen. De service rondom boekjes in braille en in spraak die al bestaat, krijgt hernieuwde aandacht.

De webwinkel van AO.

Sietske Venema

IVIO-Examenbureau – iedereen verdient een diploma!

2006. Zo'n 5-6000 examens neemt het IVIO-Examenbureau per jaar af en de tendens is stijgend. Er is vraag naar de examens van het IVIO-Examenbureau. De examens toetsen kleine leerstofeenheden en zijn van algemene of beroepsgerichte aard. Na het behalen van een bepaald aantal diploma's kunnen ze worden ingewisseld voor een overkoepelend sleutel- of verzameldiploma. Sietske Venema van het examenbureau: 'De klanten bevinden zich in de Voortgezet Speciaal Onderwijs-scholen, de justitiële inrichtingen en bij ROC's.' Het IVIO-Examenbureau heeft het oude unitstelsel op 1 januari 2002 vervangen door de nieuwe Kwalificatie Structuur Educatie (KSE) examenstructuur. Hiermee kon er een betere doorstroom ontwikkeld worden met de ROC's en kon het IVIO-Examenbureau aansluiten bij een landelijke structuur. Het examenpakket bestond toentertijd uit: Nederlandse taal KSE-niveaus 1, 2 en 3; NT2 (Nederlands als Tweede taal); Engels KSE-niveaus 1, 2 en 3; Rekenen en Wiskunde KSE-niveaus 1, 2 en 3; Exact onder Windows; Digitale vaardigheden: Computertypen; Basiskennis informatica; Word; Excel; Access. In 2005 is het IVIO-Examenbureau ook weer begonnen met beroepsgerichte

examens die aansluiten bij de Kwalificatie Structuur Beroepsonderwijs (KSB). Ze zijn onderdeel van de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en sluiten aan bij de indeling in opleidingsniveaus die voor heel Europa gelden.

Toekomst. Het bureau, van oudsher ondergebracht bij IVIO-Opleiding en Didactiek, is per 1 januari 2006 een zelfstandige BV. Per september 2006 werd het bureau versterkt en kan er worden gewerkt aan de verwezenlijking van diverse plannen. In het verleden werden er veelvuldig beroepsgerichte examens afgenomen en het IVIO-Examenbureau wil zich daar weer oprichten. Het is nu ook weer mogelijk om een verzameldiploma assistent-secretariaat en assistent-telefoniste/receptioniste te halen, net als in het verleden! Het idee is het Examenbureau binnen vijf jaar in Nederland tot een vooraanstaand toetsingbureau te maken. Onder meer door het eerder gestarte initiatief om voor meer opleidingsinstututen examens te maken en af te nemen, weer op te pakken. Het motto 'Iedereen verdient een diploma!' blijft ook voor de toekomst bestaan.

IVIO heeft profijt van het KMM Groep Management traineeprogramma

De KMM Groep kijkt vooruit. De Groep wil op management- en directieniveau de basis versterken om zowel de Groep als de medewerkers groei en ontwikkeling in het vooruitzicht te stellen. Met een speciaal management traineeprogramma worden management trainees begeleid en opgeleid tot medewerkers die in de toekomst door kunnen groeien tot het hogere management- en directieniveau binnen de KMM Groep. Het uiteindelijke doel is om de ondernemers-, leiderschap- en managementkwaliteiten van de individuele trainees verder te ontwikkelen en om de meeste van de management- en directiefuncties uit eigen kweek te vervullen en. Enerzijds ligt de nadruk hierbij op de individuele ontwikkeling, anderzijds vinden de activiteiten plaats gericht op de toekomst en verdere ontwikkeling van de KMM Groep. Naast gerichte opleidingsactiviteiten bestaat het programma uit individuele begeleiding/coaching, intervisie, job rotation en andere vormen van werkplekleren. 'Learning by doing' en competentiegericht opleiden staan in de werkwijze centraal. De duur van het management traineeprogramma is 1 tot 2 jaar. De invulling

van het programma is afhankelijk van bijvoorbeeld voortgang, ontwikkeling en resultaten. Globaal geldt voor het programma dat de deelnemers inzicht in hun managementcompetenties krijgen en ze in de gelegenheid gesteld worden de nodige vaardigheden,

kennis, gedrags- en houdingsaspecten verder te ontwikkelen, gericht op zowel individuele als organisatie-ontwikkeling. Met cases, opdrachten en projecten maken we zoveel mogelijk een vertaalslag naar de werksituatie. Daarnaast wordt ook gebruik gemaakt van de input die de deelnemers leveren. Ook werken ze met individuele opdrachten die een duidelijke relatie hebben met de werksituatie

van de individuele deelnemer. Gedurende het programma worden verschillende trainers ingezet (workshops) die ieder hun eigen vakspecialisatie hebben. De mentorrol wordt ingevuld door de verschillende personen; leidinggevende, personeelsmanager en directie. Afhankelijk van zaken die gericht op de individuele ontwikkeling en de begeleiding buiten de werkplek kunnen de trainees deze personen benaderen.

Begeleiding is, naast het overdragen van kennis en het trainen van vaardigheden, ook gericht op het groepsproces en het (individuele) leerproces van de deelnemers. Hiermee wordt de focus van begeleiding explicieter, mede gericht op attitudevorming en motivatie van deelnemers. Het MT programma is niet vrijblijvend. Voor aanvang van het programma krijgen de deelnemers een studiecontract waarin voorwaarden worden beschreven. Aangezien het programma naast het individuele belang ook van direct belang is voor de organisatie worden alle kosten ervan (inclusief eventuele reiskosten, materialen, etc.) volledig vergoed. In het MT programma hebben enkele tientallen IVIO-medewerkers hun training ontvangen. De filosofie van Kohnstamm, om mensen de kans te geven om door te groeien is de basis van het programma.

drs. M. Breemhaar

Nawoord

Met gezonde IVIO-bedrijven wil de KMM Groep zich verder ontwikkelen om een waardevolle bijdrage aan het onderwijs in Nederland en ver daarbuiten te leveren. De filosofie van prof. Kohnstamm blijft daarvoor een belangrijke basis en referentiekader. Voorzitter van Stichting IVIO, Meine Broomhaar, wil dat ook terugzien in de IVIO-bedrijven en in het werk dat deze bedrijven voor klanten verrichten. Hij zegt: 'Ondanks of wellicht juist dankzij de vele veranderingen in de afgelopen jaren, hebben de bedrijven aan die kerntaak weten vast te houden, namelijk het verzorgen van goed onderwijs voor de minder kansrijken in de samenleving. Ik zie graag dat IVIO, hoewel 70 jaar oud, elke dag blijft innoveren, ambitie uitstraalt en een bijdrage levert aan de verbetering van het onderwijs in Nederland.'

In dit jubileumboek wordt in kort bestek stilgestaan bij IVIO's roemrijke verleden. Vooral voor jonge mensen is het belangrijk te lezen over de filosofie van Kohnstamm, de oprichting van de Wereldschool, het Molukkersproject, enzovoort. Daarom is het opnieuw beschrijven van de IVIO-historie belangrijk voor hun toekomst. Opdat het verleden voor de medewerkers een inspiratiebron blijft in hun werk. Ook is

het belangrijk voor onze opdrachtgevers en talloze cursisten die begrijpen dat ze geen zaken doen met of les krijgen van een willekeurige particuliere onderwijsinstelling. Nee, ze volgen een cursus of training bij IVIO, een instelling die zich na 70 jaar op het gebied van onderwijs en educatie met recht een 'Instituut' mag noemen. De maatschappij verandert, de overheid kan het niet alleen. Met de grote groepen mensen die qua kansen buiten de boot dreigen te vallen, lijkt 2006 op 1936, het startjaar van IVIO. Het huidige reguliere onderwijs kan door haar massaliteit niet de juiste aandacht geven aan die mensen die het juist zo nodig hebben, en heeft daarom IVIO nodig. Denk aan de hoogbegaafden, autistische kinderen of aan leerlingen van met sluiting bedreigde te kleine scholen. IVIO heeft de oplossing gereed. Mensen uit verre landen die naar ons land komen en mensen die juist naar verre landen vertrekken. IVIO staat klaar voor deze uitersten van het maatschappelijke spectrum met goed onderwijs en goede begeleiding. Gekoppeld aan kwaliteit en, nog belangrijker, continuïteit. Daarom is een gezonde toekomst van de Stichting IVIO en de IVIO-bedrijven voor ons allemaal belangrijk. Wij laten daarmee zien dat goed onderwijs al 70 jaar bestaat en dat dit de naam IVIO draagt.'

Geraadpleegde bronnen

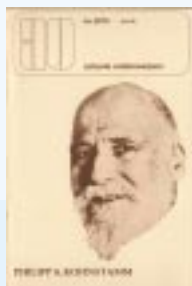
- IVIO-bedrijven KMM Groep, Lelystad
- IVIO archief KMM Groep, Lelystad
- Persoon en Samenleving, opstellen over opvoeding en democratie, Philipp Kohnstamm, Boom Meppel 1981
- Vlotbrug tussen school en wereld, 25 jaar IVIO, DRA M.G. Schenk, J.B.Th. Spaan, uitgave Stichting IVIO en Wereldvenster Baarn, 1961
- Een steen in het water, 60 jaar Stichting IVIO
- Activerend in Educatie, Stichting IVIO 1994
- Lelystadse topondernemers, uitgeverij Graphein, Lelystad, 2003
- 'Nog is er geen oorlog', briefwisseling tussen Max en Philipp Kohnstamm 1938-1939, Vossiuspers UvA 2001
- Inspiratie, uitgeverij AO, 2005
- Karmac Krant
- IVIO Krant

Lees ook

AO 2142 - "Om-, her- en bijscholing" - Willie van Eys, drs. Tijmen Mekel

AO 2267 - "AO over AO" - dra. M.G. Schenk

AO 2270 - "Philipp A. Kohnstamm" - drs. A.L.R. Vermeer

Tot slot gaat een bijzondere dank uit naar allen die bereid gevonden werden aan deze uitgave mee te werken.

**AO is een uitgave van IVIO-Uitgeverij,
Pascallaan 71, 8218 NJ Lelystad**

Telefoon: +31 (0)320 28 69 62

Fax: +31 (0)320 28 69 85

E-mail: info@iviouitgeverij.nl

Internet: www.iviouitgeverij.nl

Internet: www.actueleonderwerpen.nl

IVIO-uitgeverij brengt in de AO-reeks publicaties van deskundige auteurs en heeft als doel hoogwaardige, exclusieve informatie op een objectieve en toegankelijke wijze voor een breed publiek te ontsluiten. AO verschijnt elke 14 dagen.

Uitgever

Drs. Meine Broomhaar

Hoofdredacteur

Andries Greiner

Manager

Ing. Ronald Buitenhuis

Vormgeving

H&B Advertising

Productie

Karmac Drukkerij BV

70 jaar IVIO

AO - 2861

ISBN - 10: 90-8587-040-2

ISBN - 13: 978-90-8587-040-1

Versijning: 8 september 2006

Samenstelling

De tekst voor dit AO is geschreven door:

Ben Claessens (www.benclaessens.nl)

Fotografie

Archief stichting IVIO

KMM Groep

Fotostudio Wierd, Lelystad

Beeldrecht

Van werken van kunstenaars aangesloten bij een cis-organisatie zijn de publicatierechten geregeld met beeldrecht te Amsterdam. © 1999 c/o beeldrecht, Amsterdam. AO heeft al het mogelijke gedaan om de eigenaars van de reproductierechten op te sporen en verontschuldigt zich voor elke onopzettelijke weglating en zou in zulke gevallen graag in toekomstige uitgaven een vermelding opnemen.

Redactie en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een betrouwbare uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor eventueel in deze uitgave voorkomende onjuistheden.

Losse uitgaven

Kijk voor de complete lijst van uitgaven op onze website: www.actueleonderwerpen.nl. Of ontvang een bestellijst per post: +31 (0)320 28 69 62.

Losse nummers € 3,25

Verzamelbanden € 3,50

Verzendkosten bedragen € 2,50 per zending

Informeer naar de verkooptarieven voor grotere oplagen.

Abonnementen

Deelabonnement, 5 boekjes van één thema € 12,50

Abonnement voor de Benelux per jaar € 54

Abonnement per half jaar € 32

Abonnement buitenland per jaar € 89

Bij automatische incasso geldt een korting van € 2,50 op de abonnementsprijzen.

En u ontvangt € 2,50 extra korting met uw CJP of 65+ pas.

Jubileumabonnement

In het kader van ons 70 jarig jubileum ontvangt u nu 70 uitgaven (bijna 3 jaar lang) voor maar € 119.

Tevens ontvangt u als extra geschenk alle uitgaven van jaargang 2005 in een mooie verzamelband cadeau!

Proefabonnement

Ontvang de eerste 4 maanden (8 uitgaven) voor slechts € 19,95. Het abonnement loopt tot wederopzegging (opzegging minimaal 1 maand voor verstrijken van de proefperiode). Daarna betaalt u het reguliere tarief van € 54 per jaar.

Meerdere abonnementen? Informeer naar de tarieven.

Bestellen van losse uitgaven en abonnementen kan:

- Via de website: www.actueleonderwerpen.nl;
- Door te bellen: +31 (0)320 28 69 62, of;
- Door het te betalen bedrag over te maken op girorekening 7577464 of Bankrekening 68.06.13.730 en vanuit België via een postcheque 000-1741911-82, t.n.v. AO BV Lelystad, o.v.v. naam, adres, woonplaats, (land) en editienummer.

Annulering

Het abonnement loopt tot wederopzegging. De opzegging dient minimaal 2 maanden voor verstrijken van de abonnementsperiode schriftelijk aan IVIO-Uitgeverij doorgegeven te worden onder vermelding van het abonnementsnummer.

Onderwerpsuggestie

Hebt u als lezer, auteur of instelling een idee voor een uitgave? Neem dan contact op met IVIO-Uitgeverij.

Brailleleesregel/spraakbox

De actuele onderwerpen-reeks is voor visueel gehandicapten ook verkrijgbaar via de brailleleesregel/spraakbox. Nadere informatie hierover is te krijgen bij CBB, Christelijk Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, te Ermelo, telefoon 0341-55 10 14.

© 2006 AO (Actuele Onderwerpen) BV

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

AO door
de jaren
heen:

1938 - 41

1944 - 35

1946 - 11

1948 - 206

1950 - 330

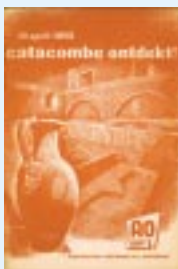
1952 - 417

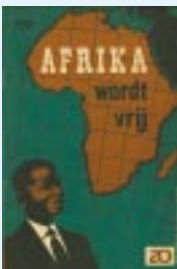
1954 - 510

1956 - 596

1956 - 607

1960 - 799

1961 - 858

1961 - 873

1963 - 988

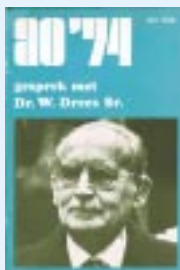
1967 - 1226

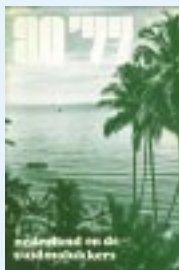
1970 - 1333

1972 - 1998

1974 - 1978

1977 - 1974

1980 - 1834

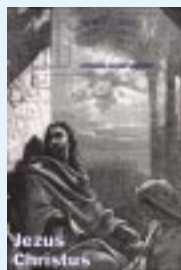
1982 - 1928

1984 - 2024

1988 - 2201

1992 - 2419

1994 - 2534

1995 - 2573

1998 - 2661

2000 - 2700 / 2701

2003 - 2767

2004 - 2800 / 2801

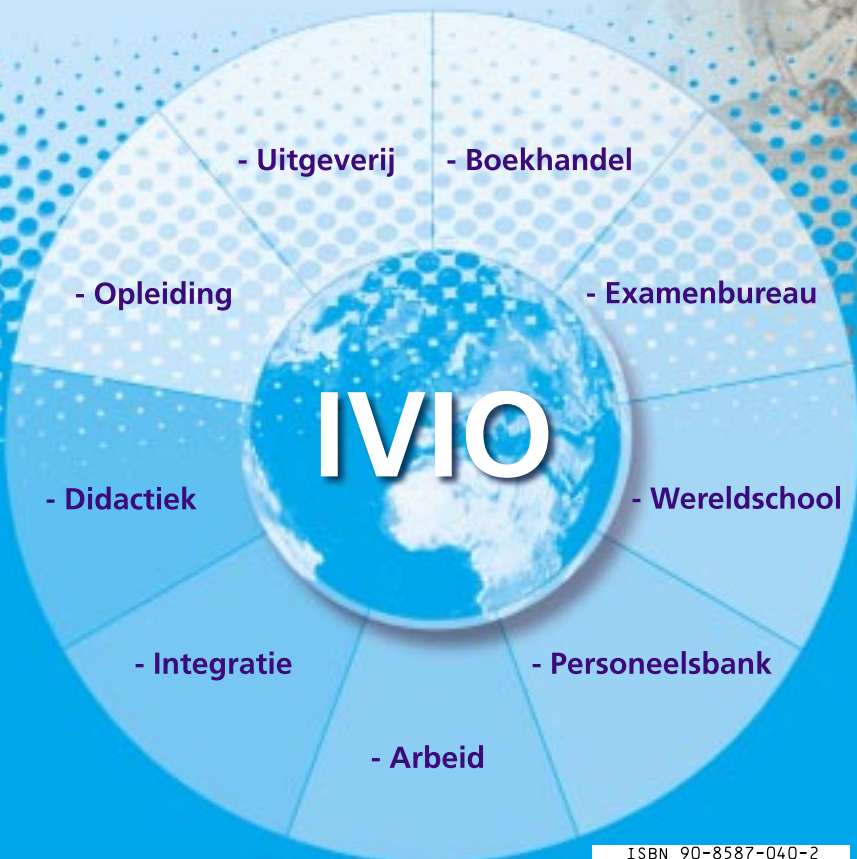

2005 - 2830

2006 - 2861

IVIO heeft een unieke en boeiende ontwikkeling van 70 jaar achter de rug en bruis van energie. In de nabije toekomst zal het aantal bedrijven in de KMM Groep dat het IVIO-logo gaat voeren, uitgroeien naar negen. Deze bedrijven zullen het 'ondernemend onderwijs' verder ontwikkelen en zich daarbij profileren met nieuwe diensten en producten.

Kijk op onze website voor abonnementen en losse uitgaven:

www.actueleonderwerpen.nl

Of telefonisch 0320 - 286962 dagelijks (van 8.30 - 17.00 uur)

ISBN 90-8587-040-2

ISBN 978-90-8587-040-1

Laser Proof

9 789085 870401 >